നമോ തസ്സ ഭഗവതോ അരഹതോ സമ്മാസമ്ബുദ്ധസ്സ.

ബാലാവതാര

പണാമ

[ക]

സബ്ബം നിരുത്തിപഥപാരഗതം സബുദ്ധം,
ബുദ്ധം തിലോകതിലകം ഹതപാപധമ്മം;
ധമ്മം വിമുത്തിസുഖദം വിഹതാഘസംഘം,
സംഘം ച നിച്ചമഭിവന്ദിയ ദക്ഖിണേയ്യം.

[ഖ]

വുദ്ധിപ്പത്തോസ്മി മുദ്ധോ മമ വരഗരവോ സീലപഞ്ഞാദിസോഭേ,
ചന്ദാദിച്ചേവ സുദ്ധേ വരജിനഠപിതേ സാസനാബ്ഭേ പതീതേ;
നിസ്സായേവാ തിപേമാ പണമിയ സിരസാ നിച്ചമേസം സരിത്വാ,
പാദമ്ഭോജേ ഗുണഗ്ഗേ ഹതദുരിതമലോ ആനുഭാവേന തസ്സാ.

[ഗ]

പോരാണ സീഹള പദത്ഥ വിനിച്ഛയഞ്ച,
സബ്ബമ്പി മാഗധനിരുത്തിനയം പസത്ഥം;
അഞ്ഞഞ്ച നേകവിധ സക്കത സദ്ദസത്ഥം,
പാരമ്പരാഭത മതഞ്ച നിസമ്മ സമ്മാ.

[ഘ]

ബാലാവതാര വരമാഗധ സദ്ദസത്ഥേ,
ദുബ്ബോധ നേകപദഅത്ഥ വിനിച്ഛയേന;
അത്ഥായ ആധുനിക ബാലപരമ്പരായ,
ബാലാവതാര വരഗണ്ഠിപദം കരിസ്സം.

[ങ]

നിച്ചം യേ മേത്ഥ ബാലാ വരഹദയയുതാ സുട്ഠു നിക്ഖിത്തനേത്താ,
പുഞ്ഞേ നാനാനയാനം സുരതരുസദിസേ ധീരപാസംസിയേ വേ;
ഗമ്ഭീരം ദുത്തരം തേ ജിനവചനുദധിം തിണ്ണഥാമാ ഭവേയ്യും,
ലദ്ധോപായാ ച ചന്ദം തദിതരപചുരം സക്കതം സോതുകാമാ.

[ച]

ഗന്ഥനിപ്ഫത്തിയാ സേസ - ദുക്കരത്തം യഥാവതോ;
ജാനന്തി കുസലാ ധീരാ, നേകസത്ഥന്തരാദിസു;
ഗന്ഥേസു ഗുണദോസമ്പി, തേയേവ വിദുരാ സദാ.

[ഛ]

തസ്മാ ഏത്ഥ പമാദാദി - ദോസലേസോ ഭവേ യദി;
പോരാണാചേരലദ്ധീഹി, വിലോമം വാ ഭവേയ്യ ചേ.

[ജ]

ഗന്ഥന്തരം വിഗാഹേത്വാ, വിചാരേത്വാ പുനപ്പുനം;
യുത്തിമേവ ച ഗണ്ഹന്തു, ഹുത്വാ വീമംസബുദ്ധികാതി.

പണാമ

൧. ബുദ്ധം തിധാ ഭിവന്ദിത്വാ, ബുദ്ധമ്ബുജ വിലോചനം.

ബാലാവതാരം ഭാസിസ്സം, ബാലാനം ബുദ്ധിവുദ്ധിയാ.

൧. സന്ധി കണ്ഡ

സഞ്ഞാ

൨. അക്ഖരാപാദയോ ഏ്കചത്താലീസം.

അക്ഖരാപി അകാരാദയോ ഏ്കചത്താലീസം സുത്തന്തോപകാരാ. തം യഥാ-അ ആ-ഇ ഈ-ഉ ഊ-ഏ ഓ, ക ഖ ഗ ഘ ങ, ച ഛ ജ ഝ ഞ, ട ഠ ഡ ഢ ണ, ത ഥ ദ ധ ന, പ ഫ ബ ഭ മ, യ ര ല വ സ ഹ ള അം-ഇതി.

൩. തത്ഥോദന്താസരാ അട്ഠ.

തത്ഥ അക്ഖരേസു ഓകാരന്താ അട്ഠ സരാ നാമ. തത്ഥേതി വത്തതേ.

൪. ലഹുമത്താ തയോ രസ്സാ.

തത്ഥ സരേസു ലഹുമത്താ അ, ഇ, ഉ ഇതി തയോ രസ്സാ.

൫. അഞ്ഞേ ദീഘാ.

തത്ഥ സരേസു രസ്സേഹഞ്ഞേ ദീഘാ.

സംയോഗതോ പുബ്ബേ ഏഓ രസ്സാ ഇവോച്ചന്തേ, അനന്തരാ ബ്യഞ്ജനാ സംയോഗോ. ഏത്ഥ, സേയ്യോ, ഓട്ഠോ, സോത്ഥി.

൬. സേസാ ബ്യഞ്ജനാ.

സരേ ഠപേത്വാ സേസാ കാദയോ നിഗ്ഗഹീതന്താ ബ്യഞ്ജനാ.

൭. വഗ്ഗാ പഞ്ചപഞ്ചസോ മന്താ.

ബ്യഞ്ജനാനം കാദയോ മകാരന്താ പഞ്ചപഞ്ചസോ അക്ഖരവന്തോ വഗ്ഗാ.

വു. വഗ്ഗാനം പഠമദുതിയാ സോ ചാഘോസാസോ. ഉന്താഞ്ഞേ ഘോസാ. ഘോസാഘോസസഞ്ഞാ ച "പരസമഞ്ഞാ പയോഗേ"തി സങ്ഗഹീതാ. ഏവം ലിങ്ഗ, സബ്ബനാമ, പദ, ഉപസഗ്ഗ, നിപാത, തദ്ധിത, ആഖ്യാത, കമ്മപ്പവചനീയാദിസഞ്ഞാ ച.

൮. അംഇതി നിഗ്ഗഹീതം.

അംഇതി അകാരതോ പരം യോ ബിന്ദു സൂയതേ, **തം നിഗ്ഗ**ഹീതം നാമ.

ബിന്ദു ചൂളാമണാകാരോ, നിഗ്ഗഹീതന്തി വുച്ചതേ.

കേവലസ്സാ പ്പയോഗത്താ, അകാരോ സന്നിധീയതേ.

൯ം. അ, കവഗ്ഗ, ഹാ കണ്ഡജാ, ഇ, ചവഗ്ഗ, യാ താലുജാ, ഉ, പവഗ്ഗാ ഓട്ഠജാ, ടവഗ്ഗ, ര, ളാ മുദ്ധജാ, തവഗ്ഗ, ല, സാ ദന്തജാ, ഏ കണ്ഠതാലുജോ,

ഓ കണ്ഠോട്ഠജോ, വോ ദന്തോട്ഠജോ.

സഞ്ഞാ

സരസന്ധി

൧൧. ലോക അഗ്ഗോഇത്യസ്മിം - ‘‘പുബ്ബമധോഠിത മസ്സരം സരേന വിയോജയേ’’തി പുബ്ബബ്യഞ്ജനം സരതോ പുഥക്കാതബ്ബം.

സരാ സരേ ലോപം.

അനന്തരേ സരേ പരേ സരാ ലോപം പപ്പോന്തി.

‘‘നരേ പരം യുത്തേ’’തി അസ്സരോ ബ്യഞ്ജനോ പരക്ഖരം നേതബ്ബോ ലോകഗ്ഗോ.

സരേത്യസ്മിം ഓപസിലേസികോ കാസസത്തമീ, തതോ വണ്ണകാലബ്യവധാനേ കാരിയം ന ഹോതി. യഥാ-മം അഹാ സീതി, ‘‘പമാദമനുയുഞ്ജന്തീ’’ത്യാദിഗാഥായം ‘ജനാ അപ്പമാദ’ന്തി ച. ഏവം സബ്ബസന്ധീസു.

അനന്തരം പരസ്സ സരസ്സ ലോപം വക്ഖതി, തസ്മാനേന പുബ്ബസ്സ ലോപോ ഞായതി, തേനേവ സത്തമീനിദ്ദിട്ഠസ്സ പരതാപി ഗമ്യതേ.

൧൨. സരേത്യധികാരോ. പന ഇമേ പന ഇമേതീഹ-സരാ ലോപം ഇത്വേവ.

വാ പരോ അസരൂപോ.

അസമാനരൂപാസരമ്ഹാ പരോ സരോ വാ ലുപ്യതേ, പനമേ, പനിമേ.

൧൩. ബന്ധുസ്സ ഇവ, ന ഉപേതീതീധ -

ക്വചാസവണ്ണം ലുത്തേ.

സരേ ലുത്തേ പരസരസ്സ ക്വചി അസവണ്ണോ ഹോതീതി ഇ ഉ ഇച്ചേതേസം ഠാനാസന്നാ ഏ ഓ. ബന്ധുസ്സേവ. നോപേതി.

൧൪. തത്ര അയം, യാനി ഇധ, ബഹു ഉപകാരം, സദ്ധാ ഇധ, തഥാ ഉപമന്ത്യേതസ്മിം -

ദീഘം.

സരേ ലുത്തേ പരോ സരോ ക്വചി ഠാനാസന്നം ദീഘം യാതി. തത്രായം, യാനീധ, ബഹൂപകാരം, സദ്ധീധ, തഥൂപമം.

൧൫. കിംസു ഇധേത്യത്ര -

പുബ്ബോ ച.

സരേ ലുത്തേ പുബ്ബോ ച ക്വചി ദീഘം യാതി. കിം സൂധ.

൧൩. തേ അജ്ജ, തേ അഹംതേത്ഥ -

യമേദന്തസ്സാദേസോ.

സരേ പരേ അന്തസ്സ ഏകാരസ്സ ക്വചി യോ ആദേസോ ഹോതി, ത്യജ്ജ, "ദീഘ"ന്തി ബ്യഞ്ജനേ പരേ ക്വചി ദീഘോ, ത്യാഹം.

ക്വചീതി കിം. നേത്ഥ.

൧൪. സോ അസ്സ, അനു ഏതിത്യേത്ഥ -

വമോദുദന്താനം.

സരേ പരേ അന്തോ കാരുകാരാനം ക്വചി വോ ആദേസോ ഹോതി. സ്വാസ്സ, അന്വേതി.

ക്വചീതി കിം. തയസ്സു, സമേതായസ്മാ.

൧൫. ഇധ അഹം തിധ -

ദോ ധസ്സ ച.

സരേ പരേ ധസ്സ ക്വചി ദോ ഹോതി. ദീഘേ - ഇദാഹം. ക്വചീതി കിം. ഇധേവ. ചകാരേന ബ്യഞ്ജനേപി, ഇധ ഭിക്ഖവേ.

൧൬. പതി അന്തും, വുത്തി അസ്സേതീഹ -

ഇവണ്ണോ യന്നവാ.

സരേ പരേ ഇവണ്ണസ്സ യോ നവാ ഹോതി. കത യകാരസ്സ തിസ്സ "സബ്ബോ ചന്തീ"തി ക്വചി ചാദേസേ "പരദ്വേഭാവോ ഠാനേ"തി സരതോ പരബ്യഞ്ജനസ്സ ഠാനാസന്നവസാ ദ്വിത്തം. പച്ചന്തം, വുത്യസ്സ.

നവാതി കിം. പടഗ്ഗി,

ഏത്ഥ "ക്വചി പടി പതിസ്സേ"തി പതിസ്സ പടി, വണ്ണഗ്ഗഹണം സബ്ബത്ഥ രസ്സദീഘ സങ്ഗഹണത്ഥം.

൧൭. യഥാ ഏവേതീഹ -

ഏവാദിസ്സ രി പുബ്ബോ ച രസ്സോ.

സരതോ പരസ്സ ഏവസ്സാദിഏകാരോ രിത്തം നവാ യാതി. പുബ്ബോ ച ഠാനാസന്നം രസ്സം. യഥരിവ. യഥേവ.

൧൮. ന ഇമസ്സ, തി അങ്ഗികം, ലഹു ഏസ്സതി, അത്ഥ അത്ഥം, ഇതോ ആയതി, തസ്മാ ഇഹ, സബ്ഭി ഏവ, ഛ അഭിഞ്ഞാ, പുഥ ഏവ, പാ

ഏവതീഹ വാ ത്വേവ -

യ വ മ ദ ന ത ര ളാ ചാഗമാ.

സരേ പരേ യാദയോ ആഗമാ വാ ഹോന്തി, ചകാരേന ഗോ ച. നയിമസ്സ, തിവങ്ഗികം, ലഹുമേസ്സതി, അത്തദത്ഥം, ഇതോനായതി, തസ്മാതിഹ, സബ്ഭിരേവ, ഛളഭിഞ്ഞാ, പുഥഗേവ, "രസ്സ"ന്തി ബ്യഞ്ജനേ പരേ ക്വചി രസ്സോ. പഗേവ.

വാതി കിം. ഛ അഭിഞ്ഞാ, പുഥ ഏവ, പാ ഏവ.

ഏത്ഥ "സരേ ക്വചീ"തി സരാനം പകതി ഹോതി, സസ്സരൂപമേവ, ന വികാരോത്യത്ഥോ.

൨൨. അഭി ഉഗ്ഗതോത്യത്ര -

"അബ്ഭോ അഭീ"തി അഭിസ്സ അബ്ഭോ. അബ്ഭുഗ്ഗതോ.

സരസന്ധി

ബ്യഞ്ജനസന്ധി

൨൩. ബ്യഞ്ജനേത്യധികാരോ. ക്വചീത്വേവ. സോ ഭിക്ഖു, കച്ചി നു ത്വം, ജാനേമ തന്തീഹ -

ലോപഞ്ച തത്രാകാരോ.

ബ്യഞ്ജനേ പരേ സരാനം ക്വചി ലോപോഹോതി, തത്ര ലുത്തേ ഠാനേ അകാരാഗമോ, ചകാരേന ഓകാരുകാരാപി. സഭിക്ഖു കച്ചിനോ ത്വം, ജാനേമു തം.

ക്വചീതി കിം, സോമുനി.

൨൪. ഉഘോസോ , ആഖാതന്തീഹ - ദ്വേഭാവേ ഠാനേ ഇത്വേവ.

വഗ്ഗേ ഘോസാഘോസാനം തതിയപഠമാ.

വഗ്ഗേ ഘോസാഘോസാനം ചതുത്ഥദുതിയാനം തബ്ബഗ്ഗേ തതിയപഠമാ ഹോന്തി യഥാസങ്ഖ്യം യുത്തേ ഠാനേ, ഉഗ്ഘോസോ, രസ്സേ അക്ഖാതം.

൨൫. പര സഹസ്സം, അതിപ്പഖോതീഹ - "ക്വചി ഓ ബ്യഞ്ജനേ"തി ഓകാരാഗമോ. പരോസഹസ്സം. ഗാഗമേ ച, അതിപ്പഗോഖോ.

൨൬. അവ നദ്ധാത്യത്ര - "ഓ അവസ്സേ"തി ക്വചി അവസ്സ ഓ. ഓനദ്ധാ.

ക്വചീതി കിം. അവസുസ്സതു.

ബ്യഞ്ജനസന്ധി.

നിഗ്ഗഹീതസന്ധി

൨൭. നിഗ്ഗഹീതന്ത്യധികാരോ . കിം കതോ, സം ജാതോ, സം ഠിതോ, തം ധനം, തം മിത്തന്തിഹ -

വഗ്ഗന്തം വാ വഗ്ഗേ.

വഗ്ഗബ്യഞ്ജനേ പരേ ബിന്ദുസ്സ തബ്ബഗ്ഗന്തോ വാ ഹോതി. കിങ്കതോ, സഞ്ജാതോ, സണ്ഠിതോ, തന്ധനം, തമ്മിത്തം.

വാതി കിം. ന തം കമ്മം.

വാകാരേനേവ ലേ ലോ ച. പുല്ലിങ്ഗം.

൨൮. വാത്യധികാരോ . ഏവം അസ്സ, ഏതം അവോചേതീഹ -

മദാ സരേ.

സരേ പരേ ബിന്ദുനോ മ ദാ വാ ഹോന്തി. ഏവമസ്സ, ഏതദവോച.

വാതി കിം. മം അജിനി.

൨൯. തം ഏവ, തം ഹീതീഹ -

ഏഹേഞം.

ഏകാരേ, ഹേ ച പരേ ബിന്ദുനോ ഞോ വാ ഹോതി. ദ്വിത്തേ - തഞ്ഞേവ, തമേവ. തഞ്ഹി, തം ഹി.

൩൦. സംയോഗോതീഹ -

സയേ ച.

യകാരേ പരേ തേന സഹ ബിന്ദുനോ ഞോ വാ ഹോതി. ദ്വിത്തേ - സഞ്ഞോഗോ, സംയോഗോ.

൩൧. ചക്ഖു അനിച്ചം, അവ സിരോതീഹ - ആഗമോ, ക്വചിത്വേവ.

നിഗ്ഗഹീതഞ്ച.

സരേ, ബ്യഞ്ജനേ വാ പരേ ക്വചി ബിന്ദ്വാഗമോ ഹോതി. ചക്ഖുംഅനിച്ചം, അവംസിരോ.

൩൨. വിദൂനം അഗ്ഗം, താസം അഹംതീഹ -

"ക്വചി ലോപം"തി സരേ ബിന്ദുലോപോ, വിദൂനഗ്ഗം. ദീഘേതാസാഹം.

൩൩. ബുദ്ധാനം സാസനം, സം രാഗോതീഹ -

“ബ്യഞ്ജനേ ചേ”തി ബിന്ദുലോപോ, ബുദ്ധാനസാസനം. ദീഘേസാരാഗോ.

൩൮. ബീജം ഇവേതീഹ -

പരോ വാ സരോ.

ബിന്ദുതോ പരോ സരോ വാ ലുപ്പതേ, ബീജംവ.

൩൯. ഏവം അസ്സേതീഹ -

ബ്യഞ്ജനോ ച വിസഞ്ഞോഗോ.

ബിന്ദുതോ പരേ സരേ ലുത്തേ സംയോഗോ ബ്യഞ്ജനോ വിനട്ഠസംയോഗോ ഹോതീതി പുബ്ബസലോപോ. ഏവംസ.

നിഗ്ഗഹീതസന്ധി.

വോമിസ്സക സന്ധീ

൩൩. അനുപദിട്ഠാനം വുത്തയോഗതോ.

ഇധാനിദ്ദിട്ഠാ സന്ധയോ വുത്താനുസാരേന ഞേ യ്യാ, യഥാ - യദി ഏവം, ബോധി അങ്ഗാതീഹ - യാദേസേ ഇമിനാ സുത്തേന ദയകാരസംയോഗസ്സ ജോ, ധയകാരസംയോഗസ്സ ഝോ, ദ്വിത്തേ - യജ്ജേവം, ബോജ്ഝങ്ഗാ.

൩൭. അസദിസസംയോഗേ ഏകസരൂപതാ ച.

പരി ഏസനാതീഹ - യാദേസേ രകാരസ്സ യോ, പയ്യേസ നാ.

൩൮. വണ്ണാനം ബഹുത്തം, വിപരീതതാ ച.

സരതി, ഇതി ഏവ, സാ ഇത്ഥീ, ബുസം ഏവ, ബഹു ആബാധോ, അധി അഭവി, സുഖം, ദുക്ഖം, ജീവോതീഹ -

മാഗമോ സകാരേ അകാരസ്സ ഉ ച, സുമരതി.

ഇസ്സ വോ, ഇത്വേവ.

പരലോപേ ആകാരസ്സ ഓ, സോത്ഥീ.

മാദേസേ , പുബ്ബദീഘേ ച ഏകാരസ്സ ഇ. ബുസാമിവ.

വാദേസേ ഹവകാരവിപരിയയോ. ബഹ്വാബാധോ.

അധിസ്സ ക്വചി അദ്ധോ, ദീഘേ-അദ്ധാഭവി.

ബിന്ദുനോ, ഓകാരസ്സ ച ഏ. സുഖേ, ദുക്ഖേ, ജീവേ.

൩൯. രദാനം ള്ളോ, പടിബോധോ, പരിള്ളാഹോ.

൪൦. സരേ, ബ്യഞ്ജനേ വാ പരേ ബിന്ദുനോ ക്വചി മോ. മമ അഭാസി, ബുദ്ധമ സരണം, പുബ്ബേ മോ പരം ന നേതബ്ബോ അയുത്തത്താ.

൪൧. ബിന്ദുതോ പരസരാന മഞ്ഞസ്സരതാപി.

തം ഇമിനാ, ഏവം ഇമം, കിം അഹം തീഹ-ഇസ്സ അ. തദമിനാ.

ഇസ്സ ഉ, അകാരസ്സ ച ഏ, ബിന്ദുലോപാദോ. ഏവുമം, കേഹം.

൪൨. വാക്യസുഖുച്ചാരണത്ഥം, ഛന്ദഹാനിത്ഥഞ്ച വണ്ണലോപോപി.

പടിസങ്ഖായ യോനിസോതീഹ - പുബ്ബയലോപോ, പടിസങ്ഖായോനിസോ.

൪൩. അലാബൂനിത്യാദോ അകാരലോപോ. ലാബൂനി സീദന്തി, സിലാ പ്ലവന്തി.

൪൪. വുത്യഭേദായ വികാരോപി.

അകരമ്ഹസേ തേത്യാദോ സകാരേ ഗരുനോ ഏകാരസ്സ ഇമിനാ ലഹുഅകാരോ, അകരമ്ഹസ തേ കിച്ചം.

൪൫. അക്ഖരനിയമോ ഛന്ദം, ഗരുലഹുനിയമോ ഭവേ വുത്തി,

ദീഘോ, സംയോഗാദിപുബ്ബോ രസ്സോ ച ഗരു, ലഹു തു രസ്സോ. യഥാ- ആ, അസ്സ, അം, അ.

൪൬. ഏവമഞ്ഞാപി വിഞ്ഞേയ്യാ, സംഹിതാ തന്തിയാ ഹിതാ;
സംഹിതാതി ച വണ്ണാനം, സന്നിധബ്യവധാനതോ.

വോമിസ്സകസന്ധി.

൨. നാമകണ്ഡ

പുല്ലിങ്ഗ

൪൭. “ജിനവചനയുത്തം ഹീ”തി സബ്ബത്ഥാധികാരോ.

ലിങ്ഗഞ്ച നിപച്ചതേ.

ധാതുപ്പച്ചയവിഭത്തിവജ്ജിതമത്ഥയുത്തം സദ്ദരൂപം ലിങ്ഗം നാമ, ജിനവചനയോഗ്ഗം ലിങ്ഗം ഇധ ൦പീയതി നിപ്ഫാദീയതി ച.

൪൮. ബുദ്ധഇതി ഠിതേ -

തതോ ച വിഭത്തിയോ.

തസ്മാ ലിങ്ഗാ പരാ വിഭത്തിയോ ഹോന്തി. ചകാരേന താസം ഏകവചനാദിപഠമാദിസഞ്ഞാ ച.

“സി യോ അം യോ നാ ഹി സ നം സ്മാ ഹി സ നം സ്മിം സൂ” തി വിഭത്തിയോ. സി യോ ഇതി പഠമാ, അം യോ ഇതി ദുതിയാ, നാ ഹി ഇതി തതിയാ, സ നം ഇതി ചതുത്ഥീ, സ്മാ ഹി ഇതി പഞ്ചമീ, സ നം ഇതി ഛട്ഠീ, സ്മിം സു ഇതി സത്തമീ.

ലിങ്ഗത്ഥേ പഠമാ.

യോ കമ്മകത്താദിവത്തന്തരമപ്പത്തോ സസ്സരൂപട്ഠോ സുദ്ധോ, സോ **ലിങ്ഗത്ഥോ** നാമ, തസ്സാഭിധാനമത്തേ പഠമാവിഭത്തി ഹോതി. തസ്സാപനിയമേ ഏകമ്ഹി വത്തബ്ബേ ഏകവചനം സി, വുച്ചതേ നേനേതിവചനം, ഏകസ്സത്ഥസ്സ വചനം ഏകവചനം. ഏവം ബഹുവചനം.

അതോതേവ.

സോ.

അകാരന്താ പരസ്സ സിസ്സ ഓ ഹോതി.

സരലോപോ മാദേസപ്പച്ചയാദിമ്ഹി സരലോപേ തു പകതി.

അംആദീസു പരേസു സരസ്സ ലോപോ ഹോതി, തസ്മിം കതേ തു കചാദിനാ അസവണ്ണേ പത്തേ പകതി ഹോതി.

നയേ പരം യുത്തേ. ഏവമുപരി സരലോപാദി. ബുദ്ധോ.

ബഹുമ്ഹി വത്തബ്ബേ ബഹുവചനം യോ.

അതോ വാതേവ.

സബ്ബയോനീനമാഏ.

അകാരന്താ പരേസം പഠമദുതിയായോനീനം യഥാസങ്ഖ്യം ആഏ വാ ഹോന്തി. ബുദ്ധാ.

വാതി കിം. അഗ്ഗയോ.

ൻ. ലിങ്ഗത്ഥേ പഠമാത്വേവ.

ആലപനേ ച.

അഭിമുഖീകരണമാലപനം, തദധികേ ലിങ്ഗത്ഥേ പഠമാ ഹോതി.

"ആലപനേ സി ഗസഞ്ഞോ"തി സിസ്സ ഗസഞ്ഞാ. ഗേഇത്വേവ.

അകാരാ പിതാദ്യന്താനമാ.

ഗേ പരേ അകാരോ പിതുസത്ഥുഅത്തരാജാദീനമന്തോ ച ആത്തം യാതി.

"ആകാരോ വാ"തി ഗേ പരേ ആകാരസ്സ രസ്സോ വാ.

സേസതോ ലോപം ഗസീപി.

സോ സിം സ്യാ ച സഖാതോ ഗസ്സേവാത്യാദിനിദ്ദിട്ഠേഹഞ്ഞേ അവണ്ണിവണ്ണുവണ്ണോകാരന്താ സേസാ, തേഹി പരേ ഗസീ ലുപ്പന്തേ. ഹേ - ബുദ്ധ, ബുദ്ധാ. യോ - ബുദ്ധാ.

൦ം. കമ്മത്ഥേ ദുതിയാ.

യം കരോതി, തം കമ്മം നാമ. തത്ഥ ദുതിയാ ഹോതി. അംബുദ്ധം. യോസ്സ ഏ-ബുദ്ധേ.

൧ാ. തതിയാത്വേവ.

കത്തരി ച.

യോ കരോതി, സ കത്താ നാമ. തത്ഥ തതിയാ ഹോതി. നാ.

അതോ നേന.

അകാരാ പരോ നാ ഏനം യാതി. ബുദ്ധേന.

ഹി.

സുഹിസ്വകാരോ ഏ.

സുഹിസു പരേസ്വകാരസ്സ ഏ ഹോതി.

സ്മാഹിസ്മിന്നം മ്ഹാഭിമ്ഹി വാ.

സബ്ബസദ്ദേഹി പരേസം സ്മാഹിസ്മിന്നം യഥാസങ്ഖ്യം മ്ഹാഭിമ്ഹിഇച്ചേതേ വാ ഹോന്തി. ബുദ്ധേഭി, ബുദ്ധേഹി.

൭൨. കരണേ തതിയാ.

യേന വാ കയിരതേ, തം കരണം നാമ. തത്ഥ തതിയാ ഹോതി. സബ്ബം കത്തുസമം.

൭൩. സമ്പദാനേ ചതുത്ഥീ.

യസ്സ ദാതുകാമോ രോചതേ, ധാരയതേ വാ, തം സമ്പദാനം നാമ. തത്ഥ ചതുത്ഥീ ഹോതി. സ.

അതോ വാത്വേവ.

ആയ ചതുത്ഥേകവചനസ്സ തു.

അകാരാ പരസ്സ ചതുത്ഥേകവചനസ്സ ആയോ വാ ഹോതി. ബുദ്ധായ.

"സാഗമോ സേ"തി സേ സകാരാഗമോ. ബുദ്ധസ്സ. നം.

ദീഘന്തേവ.

സുനംഹിസു ച.

സുനംഹിസു പരേസു സരാദീനം ദീഘോ ഹോതി. ചസദ്ദേന ക്വചി ന. ബുദ്ധാനം.

൭൪. അപാദാനേ പഞ്ചമീ.

യസ്മാദപേതി, ഭയമാദത്തേ വാ, തദപാദാനം നാമ, തത്ഥ പഞ്ചമീ ഹോതി. സ്മാ.

അതോ ആഏത്വേവ.

൭൫. സ്മാസ്മിന്നം വാ.

അകാരാ പരേസം സ്മാസ്മിന്നം ആഏ വാ ഹോന്തി. ബുദ്ധാ, ബുദ്ധമ്ഹാ, ബുദ്ധസ്മാ. ബുദ്ധേഭി, ബുദ്ധേഹി.

൭൬. സാമിസ്മിം ഛട്ഠീ.

യസ്സ വാ പരിഗ്ഗഹോ, തം സാമീ നാമ. തത്ഥ ഛട്ഠീ ഹോതി. ബുദ്ധസ്സ. ബുദ്ധാനം.

൭൭. ഓകാസേ സത്തമീ.

യോധാരോ, തമോകാസം നാമ. തത്ഥ സത്തമീ ഹോതി. സ്മിം-ബുദ്ധേ, ബുദ്ധമ്ഹി, ബുദ്ധസ്മിം. സു-ബുദ്ധേസു.

ഢവ്വബുദ്ധോ ബുദ്ധ സുഖം ദദാതി സരതോ ബുദ്ധം തതോ ദുക്കരം,
കിം ബുദ്ധേന മഹിദ്ധയോപി മുനയോ ബുദ്ധേന ജാതാസുഖീ;
ബുദ്ധസ്സേവ മനം ദദേ പദമഹം ബുദ്ധാ ലഭേയ്യോച്ചുതം,
ബുദ്ധസ്സിദ്ധി ന കിം കരേ ഭവഭവേ ഭത്ത്യത്ഥു ബുദ്ധേ മമ.

ഢൻ. ഇതോ പരം തതിയാപഞ്ചമീനഞ്ച ചതുത്ഥീഛട്ഠീനഞ്ച സരൂപത്താ പഞ്ചമീഛട്ഠിയോ ഭീയോ ഉപേക്ഖന്തേ.

ന്റം. അത്ത, സി.

ബ്രഹ്മത്തസഖരാജാദിതോ ത്വേവ.

സ്യാ ച.

ബ്രഹ്മാദിതോ സിസ്സ ആ ഹോതി. അത്താ.

“യോനമാനോ”തി ബ്രഹ്മാദിതോ യോനം ആനോത്തം. അത്താനോ.

ന്റ൧. ഹേ - അത്ത, അത്താ. യോ, അത്താനോ.

ന്റ൨. “ബ്രഹ്മത്തസഖരാജാദിതോ അമാന”ന്തി ബ്രഹ്മാദിതോ അംവചനസ്സ ആനം വാ ഹോതി. അത്താനം, അത്തം. അത്താനോ.

ന്റ൩. അത്തേന, അത്തനാ. പക്ഖേ-ജിനവചനാനുരോധേന ഏനാഭാവോ.

“അത്താന്തോ ഹിസ്മിമനത്തം”തി ഹിമ്ഹി അത്തന്തസ്സ അനോ. അത്തനേഹി. ഏവം കരണേ.

ന്റ൪. “സസ്സ നോ”തി നോകാരോ. അത്തനോ. അത്താനം.

ന്റ൫. അമ്ഹതുമ്ഹന്തു രാജബ്രഹ്മത്തസഖ സത്ഥുപിതാദീഹി സ്മാ നാവ.

അമ്ഹാദിതോ സ്മാ നാ ഇവ ഹോതി. അത്തനാ.

ന്റന്റ. “തതോ സ്മിന്നീ”തി സ്മിനോ നി. അത്തനി. “അനത്ത”ന്തി ഭാവനിദ്ദേസേന സുമ്ഹി ച അനോ. അത്തനേസു.

ന്റ൭. രാജാ അത്താവ. നാ.

സവിഭത്തിസ്സ രാജസ്സേത്വേവ.

നാമ്ഹി രഞ്ഞാ വാ.

നാമ്ഹി സവിഭത്തിസ്സ രാജസദ്ദസ്സ രഞ്ഞാ വാ ഹോതി. രഞ്ഞാ, രാജേന.

രാജസ്സ രാജു സുനംഹിസു ച.

സുനം ഹിസു പരേസു രാജസ്സ രാജു ഹോതി, ചകാരേന ക്വചി ന.

"സുനംഹിസു ചേതി" ദീഘേ - രാജൂഭി, രാജൂഹി, രാജേഭി, രാജേഹി.

൬൭. സവിഭത്തിസ്സേത്യധികാരോ.

"രാജസ്സ രഞ്ഞോ രാജിനോ സേ"തി സേ രഞ്ഞോ രാജിനോ ഹോന്തി. രഞ്ഞോ, രാജിനോ.

"രഞ്ഞം നമ്ഹി വാ"തി നമ്ഹി രഞ്ഞം വാ. രഞ്ഞം, രാജൂനം, രാജാനം.

൬൮. സ്മാസ്സനാതുല്യത്താ-നാമ്ഹി രഞ്ഞാ വാ. രഞ്ഞാ, രാജമ്ഹാ, രാജസ്മാ.

൭൦. "സ്മിമ്ഹി രഞ്ഞേ രാജിനീ"തി സ്മിമ്ഹി രഞ്ഞേ രാജിനി ഹോന്തി. രഞ്ഞേ, രാജിനി. രാജൂസു, രാജേസു.

൭൧. ഗുണവന്തു, സി.

സവിഭത്തിസ്സ ന്തുസ്സേത്വേവ.

"ആ സിമ്ഹീ"തി സിമ്ഹി സവിഭത്തിസ്സ ന്തുസ്സ ആ. ഗുണവാ.

യോമ്ഹി പഠമേത്വേവ.

ന്തുസ്സ ന്തോ.

പഠമേ യോമ്ഹി സവിഭത്തിസ്സ ന്തുസ്സ ന്തോകാരോ ഹോതി. ഗുണവന്തോ.

സുനംഹിസു അത്തംത്വേവ.

ന്തുസ്സന്തോ യോസു ച.

സുനംഹിസു, യോസു, ചകാരേന അഞ്ഞേസുപി പരേസു ന്തുസ്സന്തോ അത്തം യാതി. ഗുണവന്താ.

൭൨. സവിഭത്തിസ്സേത്യധികാരോ . അംഇത്വേവ.

അവണ്ണോ ച ഗേ.

ഗേ പരേ സവിഭത്തിസ്സ ന്തുസ്സ അംഅആ ഹോന്തി. ഹേഗുണവം,ഗുണവ, ഗുണവാ. യോ - ഗുണവന്തോ, ഗുണവന്താ.

൭൩. അത്തം - ഗുണവന്തം. ഗുണവന്തേ.

൭൪. "തോതിതാ സസ്മിം നാസ്വീ"തി സവിഭത്തിസ്സ ന്തുസ്സ നാമ്ഹി താ, സേ തോകാരോ, സ്മിമ്ഹി തി ച വാ. ഗുണവതാ, ഗുണവന്തേന. ഗുണവന്തേഭി, ഗുണവന്തേഹി.

൭൫. ഗുണവതോ, ഗുണവന്തസ്സ.

“നമ്ഹി തം വാ”തി നമ്ഹി ന്തുസ്സ തം വാ. ഗുണവതം, ഗുണവന്താനം. സ്മാ നാവ.

൩൬. ഗുണവതി, ഗുണവന്തേ, ഗുണവന്തമ്ഹി, ഗുണവന്തസ്മിം, ഗുണവന്തേസു.

൩൭. ഗച്ഛന്ത, സി.

“സിമ്ഹി ഗച്ഛന്താദീനം ന്തസദ്ദോ അ”ന്തി ന്തസദ്ദസ്സ അംവാ, സിലോപോ. ഗച്ഛം, സിസ്സ ഓ - ഗച്ഛന്തോ.

ഗച്ഛന്താദീനം ന്തസദ്ദോതേ്വവ.

സേസേസുന്തുവ.

വുത്തം ഹിത്വാ സേസേസു ഗച്ഛന്താദീനം ന്തസദ്ദോ ന്തു ഇവ ദട്ഠബ്ബോ. ഗച്ഛന്തോ, ഗച്ഛന്താഇച്ചാദി.

സേസം ഗുണവന്തുസമം.

൩൮. ഗച്ഛന്താദയോ നാമ അന്തപ്പച്ചയന്താ.

൩൯. അഗ്ഗി, സിലോപോ.

“ഇവണ്ണുവണ്ണാ ഝലാ”തി ഇവണ്ണുവണ്ണാനം യഥാസങ്ഖ്യം ഝലസഞ്ഞാ.

ഝലതോ വാതേ്വവ.

ഘപതോ ച യോനം ലോപോ.

ഘപഝലതോ യോനം ലോപോ വാ ഹോതി.

യോസു കതനികാരലോപേസു ദീഘം.

കതോ നികാരോ ലോപോ ച യേസം തേസു യോസു സരാനം ദീഘോ ഹോതി. അഗ്ഗീ. പക്ഖേ-അത്തന്തേ്വവ.

യോ സ്വകതരസ്സോ ഝോ.

യോസു അകതരസ്സോ ഝോ അത്തം യാതി. അഗ്ഗയോ. തഥാലപനേ.

൪൦. **അം മോ നിഗ്ഗഹീതം ഝലപേഹി.**

ഝലപതോ അം മോ ച ബിന്ദും യന്തി. അഗ്ഗിം. അഗ്ഗീ, അഗ്ഗയോ.

൪൧. അഗ്ഗിനാ. ദീഘേ-അഗ്ഗീഭി, അഗ്ഗീഹി.

൪൨. “ഝലതോ സസ്സ നോ വാ”തി സസ്സ നോത്തം വാ. അഗ്ഗിനോ, അഗ്ഗിസ്സ. അഗ്ഗീനം.

വ്യ. "ഝലതോ ചേ"തി സ്മാസ്സ നാ. അഗ്ഗിനാ.

വ്യർ. അഗ്ഗിമ്ഹി, അഗ്ഗിസ്മിം. അഗ്ഗീസു.

വ്യ. ആദി അഗ്ഗീവ. സ്മിംനോ പന "ആദിതോ ഓ ചേ"തി അം, ഓ ച വാ. ആദി, ആദോ, ആദിമ്ഹി, ആദിസ്മിം. ആദീസു.

വ്യ. ദണ്ഡീ , സി.

"അഘോ രസ്സ"മാദിനാ രസ്സേ സമ്പത്തേ "ന സിസ്മിമനപുംസകാനീ"തി സിമ്ഹി അനപുംസകാനം ന രസ്സോ. സിലോപോ, ദണ്ഡീ, യോലോപേ - ദണ്ഡീ. പക്ഖേ -

അഘോ രസ്സമേകവചനയോസ്വപി ച.

ഏകവചനയോസു ഝലപാ രസ്സം യന്തി.

ഝതോ കതരസ്സാതേ്വവ.

യോനം നോ.

കതസ്സാ ഝതോ യോനം നോത്തം ഹോതി. ദണ്ഡിനോ.

വ്യ. "ഝലപാ രസ്സ"ന്തി ഗേ പരേ ഝലപാനം രസ്സോ. ഹേദണ്ഡി. ദണ്ഡീ, ദണ്ഡിനോ.

വ്യ. വാ അംഞതേ്വവ.

"നം ഝതോ കതരസ്സാ"തി അംഞച്ചസ്സ നം വാ. ദണ്ഡിനം, ദണ്ഡിം. ദണ്ഡീ, ദണ്ഡിനോ.

വ്യൻ. ദണ്ഡിനാ. ദണ്ഡീഭി, ദണ്ഡീഹി.

ൻ. ദണ്ഡിനോ, ദണ്ഡിസ്സ. ദണ്ഡീനം.

ൻ. ഝതോ കതരസ്സാതേ്വവ.

"സ്മിന്നീ"തി സ്മിനോ നി. ദണ്ഡിനി. ദണ്ഡീസു.

ൻ. ഭിക്ഖു, സിലോപോ.

വാ യോനംതേ്വവ.

"ലതോ വോ കാരോ ചേ"തി ലതോ യോനം വോത്തം വാ.

അത്തം അകതരസ്സോതേ്വവ.

വേവോസു ലോ ച.

വേവോസു അകതരസ്സോ ലോ അത്തം യാതി. ഭിക്ഖവോ, പക്ഖേ - യോലോപ ദീഘാ. ഭിക്ഖൂ.

൯൩. ഹേ-ഭിക്ഖു.

"അകതരസ്സാ ലതോ യ്വാലപനസ്സ വേവോ"തി ആലപനേ യോസ്സ വേവോകാരാ, അത്തം. ഭിക്ഖവേ, ഭിക്ഖവോ, ഭിക്ഖൂ.

൯൪. ഭിക്ഖും. ഭിക്ഖവോ, ഭിക്ഖൂ. സേസം അഗ്ഗീവ.

൯൫. ഏവം ജന്തു. ജന്തൂ, ജന്തവോ.

"ലതോ വോകാരോ ചേ"തീഹ കാരഗ്ഗഹണേന യോനം നോത്തം, ചകാരേന ക്വചി വോനോനമഭാവോവ വിസേസോ. ജന്തുനോ, ജന്തുയോ.

൯൬. സത്ഥു, സി.

"സത്ഥുപിതാദീനമാ സിസ്മിം സിലോപോ ചേ"തി സത്ഥാദ്യന്തസ്സ ആ, സിലോപോ ച. സത്ഥാ.

സത്ഥുപിതാദീനന്ത്യധികാരോ.

അഞ്ഞേസ്വാരത്തം.

സിതോഞ്ഞേസു സത്ഥാദ്യന്തസ്സ ആരോ ഹോതി.

തതോ യോനമോ തു.

തതോ ആരതോ യോനം ഓ ഹോതി. സത്ഥാരോ.

൯൭. ഹേ-സത്ഥ, സത്ഥാ. സത്ഥാരോ.

൯൮. സത്ഥാരം. സത്ഥാരേ, സത്ഥാരോ.

൯൯. "നാ ആ"തി ആരതോ നാസ്സ ആ. സത്ഥാരാ. സത്ഥാരേഭി, സത്ഥാരേഹി.

൧൦൦. **ഉ സസ്മിം സലോപോ ച.**

സേ സത്ഥാദ്യന്തസ്സ ഉ ഹോതി സലോപോ ച വാ. സത്ഥു, സത്ഥുനോ, സത്ഥുസ്സ.

"വാ നമ്ഹീ"തി നമ്ഹി ആരോ വാ. സത്ഥാരാനം.

"സത്ഥുനാത്തഞ്ചേ"തി നമ്ഹി സത്ഥാദ്യന്തസ്സ അത്തം വാ. ദീഘേസത്ഥാനം.

൧൦൧. "തതോ സ്മിമി"തി ആരതോ സ്മിനോ ഇ. "ആരോ രസ്സമീകാരേ"തി ഇമ്ഹി ആരസ്സ രസ്സോ. സത്ഥരി. സത്ഥാരേസു. ഏവം നത്താദി.

൧൦൨. പിതാ സത്ഥേവ. "പിതാദീനമസിമ്ഹീ"തി സിതോഞ്ഞേസു ആരസ്സ രസ്സോവ വിസേസോ. പിതരോ.

നമ്ഹി - പിതൂനന്തിപി ഹോതി. ഏവം ഭാതുപ്പഭുതയോ.

൧൦൩. അഭിഭൂ. രസ്സേ-അഭിഭുവോ. യോലോപേഅഭിഭൂ. സേസം ഭിക്ഖൂവ, രസ്സോവ വിസേസോ.

൧൦൪. ഏവം സബ്ബഞ്ഞൂ. പുബ്ബേവ യോനം നോകാരോ ച. സബ്ബഞ്ഞുനോ, സബ്ബഞ്ഞൂ.

൧൦൫. ഗോ.

ഗാവണ്ടിത്യേവ.

"യോസു ചേ"തി ഗോസദ്ദോകാരസ്സ ആവോ, "തതോ യോനമോ തു"തീഹ തുസദ്ദേന യോനം ഓ. ഗാവോ. തഥാലപനേ.

൧൦൬. അവമ്ഹി ച.

അമ്ഹി പരേ ഗോസദ്ദോകാരസ്സ ആവഅവാ ഹോന്തി, ചസദ്ദേന ഹിനംവജ്ജിതേസു സേസേസുപി.

൧൦൭. "ആവസ്സു വാ"തി അമ്ഹി ആവന്തസ്സ ഉത്തം വാ, ഗാഹ്വം, ഗാവം, ഗവം. യോ-ഗാവോ. ഗാവേന, ഗവേന. ഗോഭി, ഗോഹി.

൧൦൮. "ഗാവ സേ"തി സേ ഓസ്സ ആവോ. ഗാവസ്സ, ഗവസ്സ. "തതോ ന"മാദോ ചകാരേന നംഇച്ചസ്സ അം, ഓസ്സ അവോ ച. ഗവം.

൧൦൯. "സുഹിനാസു ചേ"തീഹ ചകാരേന ഗോസ്സ ഗു ച. ദ്വിത്തേ-ഗുന്നം, ഗോനം. ഗാവാ, ഗവാ, ഗാവമ്ഹാ, ഗവമ്ഹാ, ഗാവസ്മാ, ഗവസ്മാ. ഗോഭി, ഗോഹി.

൧൧൦. ഗാവേ, ഗവേ, ഗാവമ്ഹി, ഗവമ്ഹി, ഗാവസ്മിം, ഗവസ്മിം. ഗാവേസു, ഗവേസു, ഗോസു.

പുല്ലിങ്ഗാ.

ഇത്ഥിലിങ്ഗ

൧൧൧. കഞ്ഞാ . സിലോപോ.

"ആ ഘോ"തി ഇത്ഥിയം ആകാരസ്സ ഘസഞ്ഞാ. യോ ലോപേ - കഞ്ഞാ. പക്ഖേ - കഞ്ഞായോ.

൧൧൨. "ഘതേ ചേ"തി ഗസ്സ ഏ. ഹേ-കഞ്ഞേ. കഞ്ഞാ, കഞ്ഞായോ.

൧൧൩. കഞ്ഞം. കഞ്ഞാ, കഞ്ഞായോ.

൧൧൪. ആയ ഏകവചനസ്സേവേവ.

"ഘതോ നാദീന"ന്തി നാദേകവചനാനമായോ. കഞ്ഞായ. കഞ്ഞാഭി, കഞ്ഞാഹി.

൧൧൫. കഞ്ഞായ. കഞ്ഞാനം.

൧൧൬. ഘപതോ സ്മിം യം വാ.

ഘപേഹി സ്മിനോ യം വാ ഹോതി. കഞ്ഞായം, കഞ്ഞായ. കഞ്ഞാസു.

൧൧൭. രത്തി , സിലോപോ.

"തേ ഇത്ഥിഖ്യാ പോ"തി ഇത്ഥിയമിവണ്ണുവണ്ണാനം പസഞ്ഞാ. യോലോപദീഘാ. രത്തീ. പക്ഖേ - രത്തിയോ. തഥാലപനേ.

൧൧൮. രത്തിം, രത്തീ. രത്തിയോ.

൧൧൯. ഏകവചനസ്സ നാദീനന്തേവ.

"പതോ യാ"തി നാദേകവചനാനം യാ. രത്തിയാ. രത്തീഭി, രത്തീഹി.

൧൨൦. രത്തിയാ. രത്തീനം.

൧൨൧. രത്തിയം, രത്തിയാ. രത്തീസു.

൧൨൨. നദീ . സേസം രത്തീവ. അഘത്താ രസ്സോവ വിസേസോ.

൧൨൩. യാഗു രത്തീവ.

൧൨൪. മാതു, ധീതു, ദുഹിതാദയോ പിതേവ.

൧൨൫. ജമ്ബൂ നദീവ.

കഞ്ഞഇതി ഠിതേ -

ഇത്ഥിയമതോ ആപച്ചയോ.

ഇത്ഥിയം വത്തമാനാ അകാരന്തതോ ആപച്ചയോ ഹോതി. സരലോപപകത്യാദി. കഞ്ഞാ.

"ധാതുപ്പച്ചയവിഭത്തി വജ്ജിതമത്ഥവം ലിങ്ഗ"ന്തി വചനതോ പച്ചയന്തസ്സാലിങ്ഗത്താ തദ്ധിതാദിസുത്തേ ചകാരേന നാമമിവ കതേ - സ്യാദി. ഏവം ഊഇനീസു.

ഏവം അജാ, ഏളകാ, കോകിലാ, അസ്സാ, മൂസികാ, ബലാകാ, മന്ദാ, ജരാഇച്ചാദി.

൧൨൬. ഇത്ഥിയന്ത്യധികാരോ.

നദാദിതോ വാ ഈ.

ഇത്ഥിയം നദാദിതോ വാ അനദാദിതോ വാ ഈ ഹോതി. നദീ, നഗരീ, കുമാരീ, ബ്രാഹ്മണീ, തരുണീ, കുക്കുടീ, ഇത്ഥീ ഇച്ചാദി.

"മാതുലാദീനമാനത്തമീകാരേ"തി ഈമ്ഹി മാതുലാദ്യന്തസ്സ ആനോ. മാതുലാനീത്യാദി.

അനദാദിതോ വാ ഈ. സഖീ, ഹത്ഥീ.

ഭവതോ ഭോതോ.

ഈമ്ഹി ഭവന്തസ്സ ഭോതോ ഹോതി. ഭോതീ.

൧൨൭. "ണ വ ണികണേയ്യ ണന്തൂഹീ"തി ഈ. മാനവീ, നാവികീ, വേനതേയ്യീ, ഗോതമീ.

൧൨൮. "ന്തുസ്സ തമീകാരേ"തി ന്തുസ്സ തോ വാ. ഗുണവതീ, ഗുണവന്തീ. ധിതിമതീ, ധിതിമന്തീ.

ന്തസ്സ ന്തുബ്യപദേസോ. മഹതീ, മഹന്തീ.

൧൨൯. പതിഭിക്ഖുരാജീകാരന്തേഹി ഇനീ.

പത്യാദീഹി ഈകാരന്തേഹി ച ഇത്ഥിയം ഇനീ ഹോതി.

"പതിസ്സിനീമ്ഹീ"തി പത്യന്തസ്സ അത്തേ സരലോപാദോ തുകാരേന ലോപാഭാവോ. "വാ പരോ അസരൂപാ"തി ഇലോപോ, ദീഘോ ച. ഗഹപതാനീ, ഭിക്ഖുനീ, രാജിനീ, മേധാവിനീ, തപസ്സിനീ, ധമ്മചാരിണീ, ഭയദസ്സാവിനീ, ഭുത്താവിനീത്യാദി.

ഇത്ഥിലിങ്ഗാ.

നപുംസകലിങ്ഗ

൧൩൦. ചിത്ത , സി.

നപുംസകേഹി അതോ നിച്ചന്തേവ.

സിം.

അകാരന്തേതി നപുംസകേഹി സിസ്സ നിചം അം ഹോതി. ചിത്തം.

യോനം നി നപുംസകേഹിതേവ.

അതോ നിച്ചം.

അകാരന്തേഹി ന പുംസകേഹി യോനം നിച്ചം നി ഹോതി, നിസ്സ ആ. ചിത്താ. പക്ഖേ - യോസ്വാദിനാ ദീഘേ - ചിത്താനി.

൧൩൧. ഗലോപേ - ഹേ - ചിത്ത. ചിത്താ, ചിത്താനി.

൧൩൨. ചിത്തം . നിസ്സ ഏ - ചിത്തേ, ചിത്താനി. സേസം ബുദ്ധോവ.

൧൩൩. മന, സി, മനം.

നാ വാത്വേവ.

൧൩൪. **മനോഗണാദിതോ സ്മിന്നാനമിആ.**

മനാദിതോ സ്മിന്നാനം ഇആ വാ ഹോന്തി.

സ സരേ വാഗമോ.

വിഭത്യാദേസേ സരേ പരേ മനാദിതോ സാഗമോ വാ ഹോതി. മനസാ.

൧൩൫. **സസ്സ ചോ**

മനാദിതോ സസ്സ ഓ ഹോതി, ചസദ്ദേന സ്മാസ്സ ആ ച. മനസോ, മനസാ.

൧൩൬. മനസി . സേസം ചിത്തംവ.

൧൩൭. മനം സിരം ഉരം തേജം, രജം ഓജം വയം പയം;
യസം തപം വചം ചേതം, ഏവമാദി മനോഗണോ.

൧൩൮. ഗുണവന്തു , സി.

"അം നപുംസകേ"തി സിമ്ഹി സവിഭത്തിസ്സ ന്തുസ്സ അം. ഗുണവം. ന്തുസ്സ ത്തേ - ഗുണവന്താനി.

൧൩൯. യോതോഞ്ഞം പുമേവ. ഏവം ഗച്ഛം.

൧൪൦. അട്ഠി.

വാത്വേവ.

"യോനന്നി നപുംസകേഹീ"തി യോനം നി വാ. അട്ഠീനി. ഝത്താ യോലോപേ - അട്ഠീ. തഥാലപനേ.

൧൪൧. അട്ഠിം, അട്ഠീനി, അട്ഠീ. സേസം അഗ്ഗീവ.

൧൪൨. ദണ്ഡീ, സി.

അഘത്താ രസ്സോ, ദണ്ഡി. യോതോഞ്ഞം പുമേവ.

൧൪൩. ആയു അട്ഠീവ.

നപുംസകലിങ്ഗാ.

പുമിത്ഥിലിങ്ഗ

൧൪൪. പുമിത്ഥിലിങ്ഗാ - ഘട, കട, യട്ഠി, മുട്ഠി, സിന്ധു, രേണുപ്പഭുതയോ ദ്വിപദ ചതുപ്പദ ജാതിവാചിനോ ച.

യഥാ - ഘടോ, ഈപച്ചയേ-ഘടീ. ഏസോ യട്ഠി, ഏസാ യട്ഠിച്ചാദി.

ദ്വിപദജാതിവാചിനോ യഥാ - ഖത്തിയോ. ആപച്ചയേ- ഖത്തിയാ, സമണോ, ഈമ്ഹി-സമണീഇച്ചാദി.

ചതുപ്പദജാതിവാചിനോ യഥാ - ഗജോ, ആ-ഗജാ, ബ്യഗ്ഘോ, ഈമ്ഹി - ബ്യഗ്ഘീഇച്ചാദി.

പുമനപുംസകലിങ്ഗ

൧൪൫. പുമനപുംസകലിങ്ഗാ - ധമ്മ, കമ്മ, ബ്രഹ്മ, കുസുമ സങ്ഗമ, പദുമ, അസ്സമ, വിഹാര, സരീര, സുവണ്ണ, വണ്ണ, കഹാപണ, ഭവന, ഭുവന, യോബ്ബന, ഭുസന, ആസന, സയന, ഓദന, ആകാസ, ഉപവാസ, മാസ, ദിവസ, രസ, ഥല, ഫല, രട്ഠ അമ്ബു, മധ്വാദയോ.

ഇത്ഥിനപുംസകലിങ്ഗ

൧൪൬. ഇത്ഥിനപുംസകലിങ്ഗാ - നഗര, അച്ചിപ്പമുഖാ.

സബ്ബലിങ്ഗ

൧൪൭. സബ്ബലിങ്ഗാ - തട പുട പത്ത മണ്ഡല കലസാ ദയോ, നാമീകതാ, സബ്ബനാമാനി ച. യഥാ - തടോ, ഈമ്ഹി - തടീ, തടമിച്ചാദി.

നാമീകതാ യഥാ - ദേവദത്തോ, ആ - ദേവദത്താ ദേവദത്തമിച്ചാദി.

സബ്ബനാമ

൧൪൮. സബ്ബ , കതര, കതമ, ഉഭയ, ഇതര, അഞ്ഞ, അഞ്ഞതര, അഞ്ഞതമ, പുബ്ബ, പര, അപര, ദക്ഖിണ, ഉത്തര, ഏക, യ, ത, ഏത, ഇമ, അമു, കിം, തുമ്ഹ, അമ്ഹ-ഇതി സബ്ബനാമാനി.

സബ്ബോ ബുദ്ധോവ. അയം വിസേസോ.

യോതേവ.

സബ്ബനാമകാരതേ പഠമോ.

സബ്ബാദീനമകാരതോ പരോ പഠമോ യോ ഏത്തം യാതി സബ്ബേ.

"തയോ നേവ ച സബ്ബനാമേഹീ"തി നിസേധാ സസ്മാസ്മിന്നം ആയ ആ ഏ ന ഹോന്തി. സബ്ബസ്സ.

സബ്ബതോ നം സംസാനം.

സബ്ബാദിതോ നംഇച്ചസ്സ സംസാനം ഹോന്തി.

അകാരോ ഏഇത്വേവ.

സബ്ബനാമാനം നമ്ഹി ച.

നമ്ഹി സബ്ബാദീനമകാരസ്സ ഏ ഹോതി. സബ്ബേസം, സബ്ബേസാനം.

൧൮൯. ഇത്ഥിയം ആ, സബ്ബാ കഞ്ഞാവ. അയം വിസേസോ. വാത്വേവ.

ഘപതോ സ്മിംസാനം സംസാ.

ഘപസഞ്ഞാതോ സബ്ബാദിതോ സ്മിംസാനം സംസാ വാ ഹോന്തി.

"സംസാസ്വേകവചനേസു ചേ"തി സാഗമോ.

ഘോ രസ്സം.

ഏകവചനസംസാസു ഘോ രസ്സം യാതി. സബ്ബസ്സാ, സബ്ബായ. സബ്ബാസം, സബ്ബാസാനം. സബ്ബസ്സം, സബ്ബായം. സബ്ബാസു.

നേതാഹി സ്മിമായയാ.

ഘപഞ്ഞാഹി സബ്ബാദീഹി സ്മിനോ ആയ യാ ന ഹോന്തി.

൧൯൦. നപുംസകേ - സബ്ബം. സബ്ബാനി. ഏവം ദുതിയാ.

സബ്ബാദയോ നപുംസകേ തതിയാദീസു സകസകപുമസമാ. ഏവം യ - സദ്ദന്താ.

൧൯൧. പുബ്ബപരാപരേഹി തു സ്മിനോ "യദനുപപന്നാ നിപാതനാ സിജ്ഝന്തീ"തി അനിത്ഥിയം ഏ വാ. പുബ്ബേ, പുബ്ബസ്മിംഇച്ചാദി.

ഏകസദ്ദോ സങ്ഖ്യാതുല്യഞ്ഞാസഹായത്ഥോ. യദാ സങ്ഖ്യത്ഥോ, തദേകവചനോ, അഞ്ഞത്ഥ സബ്ബവചനോ ച.

യാദീനമാലപനം നത്ഥി.

൧൯൨. ത, സി.

സിമ്ഹി സം അനപുംസകസ്സേത്വേവ.

ഏതതേസം തോ.

സിമ്ഹി അനപുംസകാനം ഏതതഇച്ചേതേസം തകാരസ്സ സ ഹോതി. സോ.

തസ്സ വാ നത്തം സബ്ബത്ഥ.

തിലിങ്ഗേസു സബ്ബാദീനം തകാരസ്സ നോ വാ ഹോതി. നേ, തേ. സേസം സബ്ബസമം, നത്തംവ വിസേസോ.

൧൩൬. ഇത്ഥിയം - സാ, നാ, നായോ, താ, തായോഇച്ചാദി.

വാത്വേവ.

തതോ സസ്സ സ്സായ.

താഏതാഇമാഹി സസ്സ സ്സായോ വാ ഹോതി.

സംസാസ്വേകവചനേസു ഇഇത്വേവ.

തസ്സാ വാ.

ഏകവചനസംസാസു താസദ്ദസ്സ ആ ഇത്തം വാ യാതി. തിസ്സായ, തിസ്സാ, തസ്സാ, തായ. താസം, താസാനം. തിസ്സം, തസ്സം, തായം. താസു.

൧൩൭. നപുംസകേ - തംഇച്ചാദി.

൧൩൮. ഏസോ. സേസം സബ്ബസമം.

൧൩൯. ഇത്ഥിയം - ഏസാ.

സംസാസ്വേകവചനേസ്വേത്വേവ.

ഏതിമാസമി.

ഏകവചനസംസാസു ഏതാഇമാനമന്തസ്സ ഇ ഹോതി. ഏതിസ്സായ, ഏതിസാ, ഏതായ. ഏതാസം, ഏതാസാനം. ഏതിസ്സം, ഏതസ്സം, ഏതായം. ഏതാസു. സേസം സബ്ബാവ.

൧൪൦. നപുംസകേ - ഏതം ഇച്ചാദി.

൧൪൧. ഇമ, സി.

"അനപുംസകസ്സായം സിമ്ഹീ"തി ഇമസ്സ അയം. സിലോപോ. അയം, ഇമേ. ഇമം, ഇമേ.

"അനിമി നാമ്ഹി ചേ"തി ഇമസ്സ അനോ, ഇമി ച. അനേന, ഇമിനാ.

"സബ്ബസ്സിമസ്സേ വാ"തി സുനംഹിസു ഏവാ. ഏഹി, ഇമേഹി. വാ സ്മാസസ്മിംസംസാസ്വത്തന്ത്വേവ.

ഇമസദ്ദസ്സ ച.

സസ്മാസ്മിംസംസാസു ഇമസ്സ അത്തം വാ ഹോതി. അസ്സ, ഇമസ്സ. ഏസം, ഏസാനം, ഇമേസം, ഇമേസാനം. അസ്മാ, ഇമമ്ഹാ, ഇമസ്മാ. ഏഹി, ഇമേഹി. അസ്മിം, ഇമമ്ഹി, ഇമസ്മിം. ഏസു, ഇമേസു.

അത്തപക്ഖേ - "ന തിമേഹി കതാകാരേഹീ"തി സ്മാസ്മിന്നം മ്ഹാമ്ഹി ന സിജ്ഝന്തേ.

൧൭൯. ഇത്ഥിയം - അയം. സേസം ഏതാവ, സംസാസ്വത്തംവ വിസേസോ.

൧൮൦. നപുംസകേ - സവിഭത്തിസ്സ വാത്വേവ.

"ഇമസ്സിദമംസിസു നപുംസകേ"തി ഇമസ്സ ഇദം വാ. ഇദം, ഇമം ഇമേ, ഇമാനി. ഏവം ദുതിയാ.

൧൮൧. അമു , സി.

വാ അനപുംസകസ്സ സിമ്ഹിത്വേവ.

"അമുസ്സ മോ സം"തി മസ്സ സോ വാ, സിലോപോ. അസു.

"സബ്ബതോ കോ"തി സബ്ബനാമതോ കാഗമോ. "സോ"തി ഓ, അമുകോ, പക്ഖേ - അമു. അമൂ, അമുയോ.

പുബ്ബേവ യോനം വോകാരോ ന. അമും. അമൂ, അമുയോ. സേസം ഭിക്ഖൂവ സബ്ബാദികാരിയാഞ്ഞത്ര.

൧൮൨. ഇത്ഥിയം - അസു. സേസം യാഗുസമം. വിസേസോയം - അമുസ്സാ, അമുയാ. അമൂസം, അമൂസാനം. അമുസ്സം, അമുയം. അമൂസു.

൧൮൩. നപുംസകേ - സവിഭത്തിസ്സ അംസിസു നപുംസകേത്വേവ.

"അമുസ്സാദും"തി അദും. അദും. അമൂ, അമൂനി. ഏവം ദുതിയാ.

൧൮൪. "സേസേസു ചേ"തി സബ്ബത്ഥ കിസ്സ കോ. കോ, കാ, കം ഇച്ചാദി. ലിങ്ഗത്തയേ സബ്ബസമോ.

൧൮൫. തുമ്ഹ , സി, അമ്ഹ, സി.

സവിഭത്തിസ്സ തുമ്ഹമ്ഹാനന്ത്യധികാരോ.

ത്വമഹം സിമ്ഹി ച.

സിമ്ഹി സവിഭത്തീനം തുമ്ഹമ്ഹാനം ത്വം അഹം ഹോന്തി. ചസദ്ദേന തുമ്ഹസ്സ തുവം ച. ത്വം, തുവം, അഹം. യോ - തുമ്ഹേ.

"മയം യോമ്ഹി പഠമേ"തി അമ്ഹസ്സ മയം ഹോതി. മയം.

൧൮൬. "തംമമമ്ഹീ"തി അമ്ഹി തം മം ഹോന്തി.

"തവം മമഞ്ച നവാ"തി അമ്ഹി തവം മമഞ്ച നവാ.

"തുമ്ഹസ്സ തുവം ത്വമമ്ഹീ"തി തുമ്ഹസ്സ തുവം, ത്വഞ്ച. തം, തവം, തുവം, ത്വം, മം, മമം.

ആകന്തേവ.

"വാ യോപ്പഠമോ"തി ദുതിയായോസ്സ ആകം വാ. തുമ്ഹാകം, തുമ്ഹേ. അമ്ഹാകം, അമ്ഹേ.

൧൧൭. "നാമ്ഹി തയാ മയാ"തി നാമ്ഹി തയാ മയാ ഹോന്തി. "തയാതയീനം തകാരോ ത്വത്തംവാ"തി തസ്സ ത്വോ വാ. ത്വയാ, തയാ, മയാ. തുമ്ഹേഹി, അമ്ഹേഹി.

൧൧൮. "തവ മമ സേ"തി സേ തവ മമ ഹോന്തി.

"തുയ്ഹം മയ്ഹം ചേ"തി സേ തുയ്ഹം മയ്ഹഞ്ച.

"സസ്സം"തി സസ്സ അം വാ.

"അമ്ഹസ്സ മമം സവിഭത്തിസ്സ സേ"തി സേ അമ്ഹസ്സ മമം ച. തവ, തുയ്ഹം, തുമ്ഹം, മമ, മയ്ഹം, അമ്ഹം, മമം.

"തുമ്ഹമ്ഹേഹി നമാകം"തി നംവചനസ്സ ആകം. തുമ്ഹാകം, അമ്ഹാകം. സ്മാനാവ.

൧൧൯. "തുമ്ഹാമ്ഹാനം തയി മയീ"തി സ്മിമ്ഹി തയി മയി ഹോന്തി. ത്വേ കതേ - ത്വയി, തയി, മയി, തുമ്ഹേസു, അമ്ഹേസു. ലിങ്ഗത്തയേ സമം.

൧൨൦. നവാത്വേവ.

പദതോ ദുതിയാ ചതുത്ഥീ ഛട്ഠീസു വോനോ.

അത്ഥജ്ജോതകാ വണ്ണാ **പദം,** ദുതിയാ ചതുത്ഥീ ഛട്ഠീ ബഹുവചനേസു പരേസു പദസ്മാ പരേസം സവിഭത്തീനം തുമ്ഹാമ്ഹാനം വോനോകാരാ നവാ ഹോന്തി.

രക്ഖതു വോ, പസ്സതു നോ, ദദാതി വോ, ദദാഹി നോ, സദ്ധാ വോ, സത്ഥാ നോ.

നവാതി കിം, ഏസോ അമ്ഹാകം സത്ഥാ.

൧൨൧. പദതോത്യധികാരോ.

"തേമേകവചനേസു ചേ"തി ചതുത്ഥീഛട്ഠേകവചനേസു തേ മേ ഹോന്തി. ദദാമി തേ, ദദാഹി മേ, ഇദം തേ, അയം മേ.

"നഅമ്ഹീ"തി അമ്ഹി നിസേധോ. പസ്സേഥ തം, അജിനി മം.

"വാ തതിയേ ചേ"തി തതിയേകവചനേ തേ മേ വാ ഹോന്തി. കതം തേ തയാ വാ. കതം മേ മയാ വാ.

“ബഹുവചനേസു വോനോ”തി തതിയാബഹുവചനേസു വോ നോ ഹോന്തി. ബഹുവചനേ പഠമേ യോമ്ഹി ച. കതം വോ, കതം നോ, ഗാമം വോ ഗച്ഛേയ്യാഥ, ഗാമം നോ ഗച്ഛേയ്യാമ.

സങ്ഖ്യാ

൧൬൨. സങ്ഖ്യാ വുച്ചതേ.

ഏകസദ്ദോ സബ്ബനാമേസു വുത്തോ.

൧൬൩. ദ്വാദയോ അട്ഠാരസന്താ ബഹുവചനന്താ.

സവിഭത്തിസ്സ, ഇത്ഥിപുമനപുംസകസങ്ഖ്യന്തി ചാധികാരോ.

“യോസു ദ്വിന്നം ദ്വേ ചേ”തി ദ്വിസ്സ ദ്വേ ഹോതി. ദ്വേ, ദ്വേ, ദ്വീഭി, ദ്വീഹി.

നോ ച ദ്വാദിതോ നമ്ഹി.

നമ്ഹി ദ്വാദിതോ നകാരാഗമോ ഹോതി. ദ്വിന്നം, ദ്വീസു, ലിങ്ഗത്തയേ സമം.

൧൬൪. **തിചതുന്നം തിസ്സോ ചതസ്സോ തയോ ചത്താരോ തീണി ചത്താരി**.

യോസു ഇത്ഥിപുമനപുംസകേസു സവിഭത്തീനം തിചതുന്നം തിസ്സോ ചതസ്സോ ആദയോ ഹോന്തി. തയോ, തയോ, തീഭി, തീഹി, തിന്നം.

“ഇണ്ണമിണ്ണന്നം തീഹി സങ്ഖ്യാഹീ”തി തിസദ്ദതോ നംഇച്ചസ്സ ഇണ്ണം ഇണ്ണന്നം ച. തിണ്ണം, തിണ്ണന്നം, തീസു.

൧൬൫. ഇത്ഥിയം-തിസ്സോ , തിസ്സോ, തീഭി, തീഹി.

“നോ ചാ”ദോ ചകാരേന നമ്ഹി സ്സംആഗമോ, വഗ്ഗന്തേതിസ്സനം, തീസു.

൧൬൬. നപുംസകേ-തീണി, തീണി, തീഹി.

൧൬൭. ചത്താരോ.

“ഓസരേ ചേ”തീഹ ചകാരേന യോസു ഉസ്സ ഉരോ. “തതോ യോനമോതൂ”തീഹ തുകാരേന യോനം ഓ. ചതുരോ. ഏവം ദുതിയാ. ചതൂഹി, ചതുന്നം, ചതൂസു.

൧൬൮. ഇത്ഥിയം , ചതസ്സോ, ചതസ്സോ, ചതൂഹി. പുബ്ബേവ സ്സംആഗമോ. യദാദിനാ ഉസ്സ അത്തം. ചതസ്സന്നം, ചതൂസു.

൧൬൯. നപുംസകേ, ചത്താരി, ചത്താരി.

൧൭൦. “പഞ്ചാദീന മകാരോ”തി യോസു സവിഭത്തിസ്സ പഞ്ചാദ്യന്തസ്സ അത്തം. പഞ്ച, പഞ്ച.

“പഞ്ചാദീന മത്തം”തി സുനംഹിസു പഞ്ചാദ്യന്തസ്സ അത്തം. ഏദീഘാനമപവാദോയം. പഞ്ചഹി, പഞ്ചന്നം, പഞ്ചസു. ലിങ്ഗത്തയേ സമം.

ഫവ്വ. ഏവം ഛ സത്ത അട്ഠ നവ ദസാദയോ അട്ഠാരസന്താ.

ഫവ്വ. വീസത്യാദയോ ആനവുതിയാ ഇത്ഥിലിങ്ഗാ ഏകവചനന്താ, വീസതി രത്തീവ. ഏവം തിംസതി.

ചത്താലീസം പഞ്ഞാസം സദ്ദേഹി പരാസം സബ്ബാസം വിഭത്തീനം “സബ്ബാസമാ”ദോതീഹ ആദിസദ്ദേന ലോപോ, സട്ഠി വീസതീ വ. ഏവം സത്തതി അസീതി നവുതി.

സതം നപുംസകമേകവചനന്തം. ഏവം സഹസ്സാദി.

കോടി വീസതീവ.

ഫവ്വ. രാസിഭേദേ തു സബ്ബത്ഥ ബഹുവചനമ്പി. യഥാ-ദ്വേവീസതിയോ ബുദ്ധദന്താ. തിസ്സോ വീസതിയോ ദിനഘടികാ. ഏവമഞ്ഞത്ര.

ഏസേസോ ഏതന്തിപ്പസിദ്ധി, ലോകസ്സ ഹോതി യത്ഥത്ഥേസു.

ഥിപുമനപുംസകാനിത്യുച്ചന്തേ, താനിമാനി ലോകേനാത്ഥാ.

അലിങ്ഗ

ഫവ്വ. അലിങ്ഗാ വുച്ചന്തേ.

ക്വചി തോ പഞ്ചമ്യത്ഥേ.

ലിങ്ഗതോ പഞ്ചമ്യത്ഥേ ക്വചി തോപ്പച്ചയോ ഹോതി.

“ത്വാദയോ വിഭത്തിസഞ്ഞായോ”തി തോപ്പഭുതിദാന്യന്താനം വിഭത്തിസഞ്ഞാ. തസ്മാ തദന്താനമ്പി വിഭത്യന്തത്താ പദത്തം സിദ്ധന്തി ന പുന വിഭത്തി. ചോരസ്മാ ചോരതോ. ഏവം പിതിതോ, ഏത്ഥ “പിതാദീന മസിമ്ഹി” ത്യത്രാസിമ്ഹിഗ്ഗഹണേന തോമ്ഹി പിതാദീനം ഉസ്സ ഇ.

ഇമസ്സി ഥന്താനിഹതോധേസു ച.

ഥംആദീസു പരേസു ഇമസ്സ ഇ ഹോതി. ഇതോ.

“സബ്ബസ്സേതസ്സാകാരോ വാ”തി തോഥേസ്വേതസ്സ അത്തം വാ, അതോ, ഏത്തോ. പക്ഖേ- “സരലോപാ”ദിനാ അകാരലോപോ.

“ത്രതോഥേസു ചേ”തി കിസ്സ കു. കുതോ.

“ക്വചി തോ”തി സുത്തദ്വിധാകരണേന സത്തമ്യത്ഥേ ച തോ ഹോതി, ആദിസ്മിം, ആദിതോ.

ഫവൃര. “ത്രഥ സത്തമിയാ സബ്ബനാമേഹീ”തി സത്തമ്യത്ഥേ ത്രഥപ്പച്ചയാ ഹോന്തി. സബ്ബസ്മിം, സബ്ബത്ര, സബ്ബത്ഥ, ദ്വിത്തം. ഏവം അത്ര, അത്ഥ. ഏത്ഥ “ത്രേ നിച്ച”ന്തി പുബ്ബേ ഏതസ്സ അ. കുത്ര, കുത്ഥ.

“സേസേസു ചേ”തി കാദേസേ-കത്ഥ.

ഫവൃ൬. “കിസ്മാ വോ ചേ”തി വപ്പച്ചയോ. “കിസ്സ ക വേചേ”തി കോ, കകാരാകാരലോപോ. ക്വ.

ഫവൃ൭. “ഹിം ഹം ഹിഞ്ചന”ന്തി കസ്മാ ഹിം ആദിപച്ചയാ. “കു ഹിം ഹംസു ചേ”തി കിസ്സ കു. ചകാരേന ഹിഞ്ചനം ദാചനംസു ച. കുഹിം, കുഹം, കുഹിഞ്ചനം.

ഫവൃവൃ. “തമ്ഹാ ചേ”തി ഹിംഹം. തഹിം, തഹം.

ഫവൃൻ. “യതോ ഹി”ന്തി ഹിം. യഹിം.

ഫൻ൦. “ഇമസ്മാ ഹധാ ചേ”തി ഹധാ. ഇഹ, ഇധ.

ഫൻഫ. “സബ്ബതോ ധീ”തി ധി. സബ്ബധി.

ഫൻ൨. കാലേത്യധികാരോ.

“കിംസബ്ബഞ്ഞേകയകുഹി ദാദാചന”ന്തി കിം ആദിതോ ദാ, ദാചനം ച. കസ്മിം കാലേ കദാ, കുദാചനം.

“സബ്ബസ്സ സോ ദാമ്ഹി വാ”തി സബ്ബസ്സ സോ വാ. സദാ, സബ്ബദാ.

ഫൻ൩. “തമ്ഹാ ദാനി ചേ”തി ദാനി, ദാ ച. തദാനി, തദാ.

ഫൻ൪. യദാദിനാ ഇമസദ്ദാ, സമാനാപരേഹി ച യഥാസങ്ഖ്യം ജ്ജ ജ്ജുപ്പച്ചയാ, ഇമ, സമാനാനം അ, സാ ച. അജ്ജ, സജ്ജു, അപരജ്ജു.

ഫൻര. “ഇമസ്മാ രഹിധുനാദാനി ചേ”തി രഹ്യാദിപ്പച്ചയാ. “ഏത രഹിമ്ഹീ”തി ഇമസ്സ ഏതോ. ഏതരഹി.

“അ ധുനാമ്ഹി ചേ”തി ഇമസ്സ അ. അധുനാ, ഇദാനി.

ഫൻ൬. ലോപം ഇത്ഥേവ.

സബ്ബാസമാവുസോപസഗ്ഗനിപാതാദീഹി ച.

ഏതേഹി പരാ സബ്ബാ വിഭത്തീ ലുപ്യന്തേ. ത്വം ആവുസോ, തുമ്ഹേ ആവുസോ.

ഉപസഗ്ഗനിപാത

ഫൻ൭. ഉപസഗ്ഗനിപാതാ വുച്ചന്തേ.

പ പരാ നി നീ ഉ ദു സം വി അവ അനു പരി അധി അഭി പതി സു ആ അതി അപി അപ ഉപ ഏതേ വീസത്യുപസഗ്ഗാ.

ച ന വ വാ മാ ഹി ധി ചി കു തു നു ചേ രേ ഹേ സ്വേ വേ വോ ഖോ നോ തോ യം നം തം കിം ഹന്ദ കിര ഏവ കീവ യാവ താവ വത വഥ അഥ അങ്ഗ ഇങ്ഘ തഗ്ഘ ആമ നാമ നൂന പുന പന ആഹ സഹ സക്കാ ലബ്ഭാ ഹേട്ഠാ ആരാ ദൂരാ ദിവാ നവാ വിനാ നാനാ അദ്ധാ മുധാ മിച്ഛാ പച്ഛാ ആവി സക്ഖി സച്ചി സച്ഛി ബഹി യദി ഇതി കിന്തി അത്ഥി സോത്ഥി ഖലു നനു കിമു അസ്സു യഗ്ഘേ സചേ ഹവേ സുവേ അരേ പുരേ നമോ തിരോ അധോ അഥോ അഹോ രഹോ ഹീയോ ഭീയോ അന്തോ പാതോ സുദം കല്ലം ഏവം ധുവം അലം ഹലം സയം സായം സമം സാമം കാമം പാരം ഓരം ചിരം ഹുരം അഹം സഹം ഉച്ചം നീചം സകിം സദ്ധിം, അഥവാ അന്തരാ ആരകാ ബാഹിരാ ബഹിദ്ധാ യാവതാ താവതാ സമന്താ സാമന്താ ആമന്താ സമ്മുഖാ ചരഹി തരഹി സമ്പതി ആയതി ഉപരി യാവദേ താവദേ തിരിയം സനികം സസക്കം ഏത്താവതാ പരമ്മുഖാ കിത്താവതാ ഏതരഹി അഞ്ഞദത്ഥു സേയ്യഥിദം അപ്പേവനാമ ഭീയോസോമത്തായ ഇച്ചാദയോ നിപാതാ.

൧൯൮. സദിസാ യേ തിലിങ്ഗേസു, സബ്ബാസു ച വിഭത്തീസു.

വചനേസു ച സബ്ബേസു, തേ നിപാതാതി കിത്തിതാ.

യഥാ - ഉച്ചം രുക്ഖോ, ലതാ, ഘരം വാ, ഉച്ചം രുക്ഖോ. ഹേ രുക്ഖ, രുക്ഖം, രുക്ഖേന, രുക്ഖസ്സ, രുക്ഖസ്മാ, രുക്ഖേ വാ ഇച്ചാദി. ഉച്ചം രുക്ഖോ, രുക്ഖാ വാ ഇച്ചാദി. ഏവം ലതാ, ഘരാനി.

൧൯൯. ഉഭയേസു വിഭത്യത്ത -
ക്രിയദേസ സമയ ദിസാഗുണത്ഥേഹി;
സബ്ബാപി യഥായോഗം,
വിഭത്തിയോഞ്ഞേഹി തുപ്പഠമാ.

തം യഥാ - അധിഅന്തോസദ്ദേഹി സത്തമീ. സയംസദ്ദാ തതിയാ, ഛട്ഠീ ച. നമോസദ്ദാ പഠമാ, ദുതിയാ ച. പാരംസദ്ദാ സത്തമീ. ദിവാസദ്ദാ പഠമാ, ദുതിയാ, സത്തമീ ച. ഹേട്ഠാസദ്ദാ സത്തമീ. ഉച്ചംസദ്ദാ സബ്ബാപി. പസദ്ദാ ച ചസദ്ദാ ച പഠമാ, ഹേസദ്ദാ ആലപനേ പഠമാ. തഥാഞ്ഞേഹിപി.

൨൦൦. ഉപസഗ്ഗാ സബ്ബേപി സദ്ദന്തരേന സഹ പയുജ്ജന്തേ. നിപാതാ തു കേചി വിസുമ്പി. യഥാ - പഹാരോ, പഹരതി, സാ ച സോ ച ഭാസതി വാ കരോതി വാ, സോത്ഥിത്യാദി.

൨൦൧. ഏകേകലിങ്ഗം ദ്വിലിങ്ഗം, തിലിങ്ഗം ചാപ്യലിങ്ഗികം.

ചതുധേതി നാമം നാമം, നമത്യത്ഥന്തി കിത്തിതം.

നാമികം.

൩. സമാസകണ്ഡ

സമാസലക്ഖണാദി

൨൦൨. നാമാനം സമാസോ യുത്തത്ഥോത്യധികാരോ. **സമാസോതി** ഭിന്നത്ഥാനം പദാന മേകത്ഥതാ. **യുത്തത്ഥോതി** അഞ്ഞമഞ്ഞസമ്ബന്ധത്ഥോ.

വിഭാസാത്യധികാതബ്ബം വാക്യത്ഥം.

കമ്മധാരയസമാസ

൨൦൩. "മഹന്തോ ച സോ വീരോ ചാ"തി വാക്യേ -

ദ്വിപദേ തുല്യാധികരണേ കമ്മധാരയോ.

ഭിന്നപ്പവത്തിനിമിത്താ സദ്ദാ ഏകസ്മിം വത്ഥുനി പവത്താ തുല്യാധികരണാ, വിസേസനവിസേസ്സഭൂതാ സമാനാധികരണാ ദ്വേ പദാ യദാ സമസ്യന്തേ, തദാ സോ സമാസോ കമ്മധാരയോ

നാമ , ഇധ വാ സമാസസുത്താനി സഞ്ഞാദ്വാരേന സമാസവിധായകാനി.

അഗ്ഗഹിതവിസേസനാ ബുദ്ധി വിസേസ്സമ്ഹി ന ഉപ്പജ്ജതീതി വിസേസനം പുബ്ബം ഹോതി, സമാസേനേവ തുല്യാധികരണത്തസ്സ വുത്തത്താ തപ്പകാസനത്ഥം പയുത്താ സമാസതോ അതിരിത്താ ച സോ ഇച്ചേതേ "വുത്തട്ഠാനമപ്പയോഗോ"തി ഞായാ നപ്പയുജ്ജന്തേ. ഏവമഞ്ഞത്ര.

തേസം വിഭത്തിയോ ലോപാ ച.

തേസം യുത്തത്ഥാനം സമാസാനം പുബ്ബുത്തരപദാനം വിഭത്തീ ലുപ്പന്തേ, ചകാരേന ക്വചി ന.

തതോ മഹന്ത വീര ഇതി ച രൂപപ്പസങ്ഗേ -

പകതി ചസ്സ സരന്തസ്സ.

വിഭത്തീസു ലുത്താസു സരന്തസ്സ പുബ്ബഭൂതസ്സ, പരഭൂതസ്സ ച അസ്സ സമാസപദസ്സ പകതി ഹോതീതിഹ ലുത്താകാരാ പുനാനീയന്തേ.

തതോ മഹന്ത വീരഇതി ഠിതേ -

"മഹതം മഹാ തുല്യാധികരണേ പദേ"തി മഹന്തസ്സ മഹാ.

തദ്ധിത സമാസ കിതകാ നാമംവാതവേതുനാദീസു ച.

തദ്ധിതാദയോ നാമം ഇവ ദട്ഠബ്ബാ തവേപ്പഭുതിപച്ചയേ വജ്ജേത്വാ.

തതോ വത്തിച്ഛായ സ്യാദി. മഹാവീരോ, മഹാവീരാഇച്ചാദി.

൨൪. കമ്മധാരയോ ദ്വന്ദോ ച, തപ്പുരിസോ ച ലാഭിനോ.

തയോ പരപദേ ലിങ്ഗം, ബഹുബ്ബീഹി പദന്തരേ.

൨൫. രത്താ ച സാ പടീ ചാതി രത്തപടീ, മഹന്തീ ച സാ സദ്ധാ ചാതി മഹാസദ്ധാ. എത്ഥ ''കമ്മധാരയസഞ്ഞേ ചേ''തി പുബ്ബപദേ പുമേവ കതേ ആഈഊപച്ചയാനം നിവുത്തി.

൨൬. നീലഞ്ച തം ഉപ്പലഞ്ചാതി നീലുപ്പലം, സത്ഥീവ സത്ഥി, സത്ഥി ച സാ സാമാ ചാതി സത്ഥിസാമാ. മുഖമേവ ചന്ദോ മുഖചന്ദോ.

വിസേസനവിസേസ്സാനം യഥേച്ഛത്താ കചി വിസേസനം പരം ഹോതി, ഖത്തിയഭൂതോഇച്ചാദി, ഇച്ഛാ ച യഥാതന്തി.

ഉഭേ തപ്പുരിസ സമാസ

൨൭. നസദ്ദാ സി, തസ്സ ലോപോ. ന സുരോ അസുരോ.

എത്ഥ കമ്മധാരയേ കതേ - ''ഉഭേ തപ്പുരിസാ''തി തപ്പുരിസസഞ്ഞാ. ''അത്തന്നസ്സ തപ്പുരിസേ''തി നസ്സ അ. ന അസ്സോ അനസ്സോ. എത്ഥ ''സരേ അന''തി നസ്സ അന.

൨൮. ''നാമാനം സമാസോ''തി സുത്തേ ദ്വിധാകതേ അയുത്തത്ഥാനമ്പി കചി സമാസോ. ന പുന ഗേയ്യാ അപുനഗേയ്യാ ഗാഥേത്യാദി. എത്ഥ ഗേയ്യേന സമ്ബന്ധോ ന-സദ്ദോ അയുത്തത്ഥേനാപി പുനേന യോഗവിഭാഗബലാ സമസ്യതേ.

ദിഗുസമാസ

൨൯. തയോ ലോകാ സമാഹടാ തിലോകം.

എത്ഥ ''സങ്ഖ്യാപുബ്ബോ ദിഗൂ''തി കമ്മധാരയസ്സ ദിഗുസഞ്ഞാ. 'ദിഗുസ്സേകത്തം''തി ഏകത്തം, നപുംസകത്തഞ്ച.

സുദ്ധതപ്പുരിസസമാസ

൩൦. തപ്പുരിസാ ത്വേവ.

അമാദയോ പരപദേഹി.

ദുതിയന്താദയോ പരപദേഹി നാമേഹി യദാ സമസ്യന്തേ, തദാ സോ സമാസോ തപ്പുരിസോ നാമ.

ഗാമം ഗതോ ഗാമഗതോ.

''പസ്സ വാസിട്ഠ ഗാമം, ഗതോ തിസ്സോ സാവത്ഥിം''ത്യ ത്രായുത്തത്ഥതായ ന സമാസോ. തഥാ ഞ്ഞത്ര ഞേയ്യം.

൨൭൭. രഞ്ഞാ ഹതോ രാജഹതോ.

കിച്ചന്തേഹി ഭീയോ അധികത്ഥവചനേ.

തബ്ബ, അനീയ, ണ്യ, തേയ്യ, രിച്ചപ്പച്ചയാ **കിച്ചാ**. ഥുതിനിന്ദത്ഥമജ്ഝാരോപിതത്ഥം വചനം **അധികത്ഥവചനം**. സോണലേയ്യോ കൂപോണിച്ചാദി. സോണേഹി യഥാ ലിയ്ഹതേ, തഥാ പുണ്ണത്താ **ഥുതി**. തേഹി ഉച്ഛിട്ഠത്താ **നിന്ദാ** ച.

ദധിനാ ഉപസിത്തം ഭോജനം ദധിഭോജനം, സമാസപദേനേവ ഉപസിത്തക്രിയായ കഥനാ നത്ഥേത്ഥായുത്തത്ഥതാ. ഉപസിത്തസദ്ദാപ്പയോഗോ പുബ്ബേവ.

൨൭൮. കരണേ തു-അസിനാ കലഹോ അസികലഹോ.

൨൭൯. ബുദ്ധസ്സ ദേയ്യം ബുദ്ധദ്ദേയ്യം, പരസ്സപദം, ഏത്ഥ വിഭത്യലോപോ. ഏവം അത്തനോപദമിച്ചാദി.

൨൮൦. ചോരസ്മാ ഭയം ചോരഭയം. ഏവം ബന്ധനമുത്തോച്ചാദി.

൨൮൧. രഞ്ഞോ പുത്തോ രാജപുത്തോ.

"ബ്രാഹ്മണസ്സ കണ്ഹാ ദന്താ" ഇച്ചത്ര ദന്താപേക്ഖാ ഛട്ഠീതി കണ്ഹേന സമ്ബന്ധാഭാവാ ന സമാസോ. യദാ തു കണ്ഹാ ച തേ ദന്താ ചേതി കമ്മധാരയോ, തദാ ഛട്ഠീ കണ്ഹദന്താപേക്ഖാതി ബ്രാഹ്മണകണ്ഹദന്താതി സമാസോ ഹോതേവ.

൨൮൨. "രഞ്ഞോ മാഗധസ്സ ധന" ന്ത്യത്ര രഞ്ഞോതി ഛട്ഠീ ധന മപേക്ഖതേ, ന മാഗധം. രാജാ ഏവ മാഗധസദ്ദേന വുച്ചതേതി ഭേദാഭാവാ സമ്ബന്ധാഭാവോതി തുല്യാധികരണേന മാഗധേന സഹ രാജാ ന സമസ്യതേ. ദിട്ഠോ ഹി സമ്ബന്ധോ.

രഞ്ഞോ അസ്സോ പുരിസോ ചേ" ത്യ ത്ര രഞ്ഞോ അസ്സോ, രഞ്ഞോ പുരിസോ തി ച പച്ചേകം സമ്ബന്ധതോ സാപേക്ഖതാ അത്ഥീതി ന സമാസോ. "അസ്സോ ച പുരിസോ ചാ"തി ദ്വന്ദേ കതേ തു രാജസ്സപുരിസാതി ഹോതേവ, അഞ്ഞാനപേക്ഖത്താ.

"രഞ്ഞോ ഗരുപുത്തോ" ഇച്ചത്ര രാജാപേക്ഖിനോപി ഗരുനോ

പുത്തേന സഹ സമാസോ, ഗമകത്താ. ഗമകത്തമ്പി സമാസസ്സ നിബന്ധനം. തത്ഥ ഗരുനോ പുത്തോതി വിഗ്ഗഹോ, ഏവമഞ്ഞത്ര.

൨൮൩. രൂപേ സഞ്ഞാ രൂപസഞ്ഞാ.

കചി നിന്ദായം - കൂപേ മണ്ഡൂകോ വിയ കൂപമണ്ഡൂകോ. ഏവം നഗരകാകോ ഇച്ചാദി. അത്രോപമായ നിന്ദാ ഗമ്യതേ.

അന്തേവാസികോ ത്യാദോ വിഭത്ത്യലോപോ.

ബഹുബ്ബീഹിസമാസ

൳൯൬. അഞ്ഞപദത്ഥേസു ബഹുബ്ബീഹി.

അപ്പഠമന്താന മഞ്ഞേസം പദാനം അത്ഥേസു ദ്വേ വാ ബഹൂനി വാ നാമാനി യദാ സമസ്യന്തേ, തദാ സോ സമാസോ ബഹുബ്ബീഹി നാമ.

ആഗതാ സമണാ യം സാ ആഗതസമണോ, വിഹാരോ.

൳൯൭. ജിതാനി ഇന്ദ്രിയാനി യേന സോ ജിതിന്ദ്രിയോ, ഭഗവാ. ആഹിതോ അഗ്ഗി യേന സോ ആഹിതഗ്ഗി. അഗ്യാഹിതോ വാത്യാദോ യഥേച്ഛം വിസേസനസ്സ പരതാ.

൳൯൮. കരണേ തു-ഛിന്നോ രുക്ഖോ യേന സോ ഛിന്നരുക്ഖോ, ഫരസു.

൳൯൯. ദിന്നോ സുങ്കോ യസ്സ സോ ദിന്നസുങ്കോ, രാജാ.

൳൯൰. നിഗ്ഗതാ ജനാ യസ്മാ സോ നിഗ്ഗതജനോ, ഗാമോ.

൳൯൱. ദസ ബലാനി യസ്സ സോ ദസബലോ, ഭഗവാ. നത്ഥി സമോ യസ്സ സോ അസമോ. ഏത്ഥ "അത്തന്നസ്സാ"തി യോഗവിഭാഗേന നസ്സ അ.

പഹൂതാ ജിവ്ഹാ യസ്സ സോ പഹൂതജിവ്ഹോ, മഹന്തീ പഞ്ഞാ യസ്സ സോ മഹാപഞ്ഞോ. ഭീസു "ഇത്ഥിയമ്ഭാസിതപുമിത്ഥീപുമാവ ചേ"തി പുമ്ഭാവാതിദേസോ പുബ്ബുത്തരപദേസു ആഈഊപ്പച്ചയാനമഭാവോ.

൳൯൲. "ക്വചി സമാസന്തഗതാനമകാരന്തോ"തി അന്തസ്സ അത്തം. കാരഗ്ഗഹണേന ആ ഇ ച. ഇത്ഥിയമിവണ്ണന്താ, ത്വന്തേഹി ച കപ്പച്ചയോപി. യഥാ - വിസാലം അക്ഖി യസ്സ സോ വിസാലക്ഖോ, പച്ചക്ഖധമ്മാ, സിലോപോ. സോഭനോ ഗന്ധോ യസ്സ സോ സുഗന്ധി. ബഹുകന്തികോ, ബഹുനദികോ, സമുദ്ദോ. ഏത്ഥ യദാദിനാ രസ്സോ. ബഹുകത്തുകോ. മത്താ ബഹവോ മാതങ്ഗാ യസ്മിം തം മത്തബഹുമാതങ്ഗം, വനം.

തുല്യാധികരണോ.

൳൯൳. സുവണ്ണസ്സ വിയ വണ്ണോ യസ്സ സോ സുവണ്ണവണ്ണോ. വജിരം പാണിമ്ഹി യസ്സ സോ വജിരപാണി. ഉരസി ലോമാനി യസ്സ സോ ഉരസിലോമോ. ഏത്ഥ വിഭത്യലോപോ.

"അത്ഥേസൂ"തി ബഹുത്തഗ്ഗഹണേന ക്വചി പഠമന്താനമ്പി. സഹ ഹേതുനാ യോ വത്തതേ സോ സഹേതുകോ, "യദാ" ദിനാ സഹസ്സ സോ.

൳൯൴. സത്ത വാ അട്ഠ വാ സത്തട്ഠ, മാസാ, ഏത്ഥഞ്ഞപദത്ഥോ വാ സദ്ദസ്സത്ഥോ. ദക്ഖിണസ്സാ ച പുബ്ബസ്സാ ച ദിസായ യം അന്തരാലം, സാ ദക്ഖിണപുബ്ബാ, ദിസാ.

ഭിന്നാധികരണോ.

അപ്പാമന്താനന്തി കിം, ദേസിതോ ബുദ്ധേന യോ ധമ്മോ.

ദ്വന്ദസമാസ

൨൨൭. നാമാനം സമുച്ചയോ ദ്വന്ദോ.

സമുച്ചയോ , തി പിണ്ഡീകരണം ഏകവിഭത്തികാനം നാമാനം യോ സമുച്ചയോ, സോ ദ്വന്ദോ നാമ, ഇദം സുത്തം ബഹുവചനവിസയം.

ചന്ദോ ച സൂരിയോ ച ചന്ദസൂരിയാ. തിട്ഠന്തി ത്യാദി-

ക്രിയാസമ്ബന്ധസാമഞ്ഞതോ അത്ഥേത്ഥാപേകത്ഥതാ, ഏവം നരനാരിയോ, അക്ഖരപദാനി.

൨൨൮. തഥാ ദ്വന്ദേ പാണി തുരിയ യോഗ്ഗ സേനങ്ഗ ഖുദ്ദജന്തുക വിവിധ വിരുദ്ധ വിസഭാഗത്ഥാദീനഞ്ച.

വിവിധേനാകാരേന വിരുദ്ധാ **വിവിധവിരുദ്ധാ**, സഭാഗാ സദിസാ, വിവിധാ ച തേ സഭാഗാ ചേതി **വിസഭാഗാ**. യഥാ ദിഗുസമാസേ, തഥാ ദ്വന്ദേ പാണ്യങ്ഗത്ഥാദീനം ഏകത്തം, നപുംസകത്തഞ്ച ഹോതി.

ചക്ഖുസോതം, ഗീതവാദിതം, യുഗനങ്ഗലം, ഹത്ഥസ്സം, അസിചമ്മം, ഡംസമകസം, കോകാലൂകം.

നാമരൂപം , നാമം നമനലക്ഖണം, രൂപം രുപ്പനലക്ഖണം. ഏവമേതേ ധമ്മാ ലക്ഖണതോ വിവിധാ, പരമത്ഥതോ സഭാഗാ ച.

ആദിസദ്ദേനാഞ്ഞത്ഥാപി . യഥാ - ഭിന്നലിങ്ഗാനം - ഇത്ഥിപുമം. യദാദിനാ രസ്സോ, ദാസിദാസം, പത്തചീവരം. ഗങ്ഗാസോണം.

സങ്ഖ്യാപരിമാണാനം - തികചതുക്കം.

സിപ്പീനം - വേണരഥകാരം.

ലുദ്ദകാനം - സാകുന്തിക മാഗവികം.

അപ്പാണിജാതീനം - ആരസത്ഥി.

ഏകജ്ഝായനബ്രാഹ്മണാനം - കഠകാലാപം ഇച്ചാദി.

൨൨൯. വിഭാസാ രുക്ഖ തിണ പസു ധന ധഞ്ഞ ജനപദാദീനഞ്ച.

ദ്വന്ദേ രുക്ഖാദീനം ഏകത്തം നപുംസകത്തഞ്ചേ വാ ഹോതി.

ധവഖദിരം, ധവഖദിരാ, മുഞ്ജപബ്ബജം, മുഞ്ജപബ്ബജാ, അജേളകം, അജേളകാ, ഹിരഞ്ഞസുവണ്ണം, ഹിരഞ്ഞസുവണ്ണാനി, സാലിയവം, സാലിയവാ.

കാസികോസലം കാസികോസലാ.

ആദിസദ്ദേന അഞ്ഞേസുപി വാ. യഥാ - നിച്ചവിരോധീനമദ്ദബ്ബാനം - കുസലാകുസലം, കുസലാകുസലാനി.

സകുണീനം - ബകബലാകം, ബകബലാകാ.

ബ്യഞ്ജനാനം - ദധിഘതം, ദധിഘതാനി.

ദിസാനം - പുബ്ബാപരം, പുബ്ബാപരാ ഇച്ചാദി.

അബ്യയീഭാവസമാസ

൳൩൦. അധിസദ്ദാ സ്മിം, തസ്സ ലോപോ. അധിസദ്ദേന തുല്യാധികരണത്താ ഇത്ഥിസദ്ദാപിസ്മിം. നിച്ചസമാസത്താ ആധാരഭൂതായമിത്ഥിയന്തി പദന്തരേന വിഗ്ഗഹോ. അധി ഇത്ഥിയന്തി ഠിതേ -

ഉപസഗ്ഗനിപാതപുബ്ബകോ അബ്യയീഭാവോ.

ഉപസഗ്ഗാദിപുബ്ബകോ സദ്ദോ വിഭത്യത്ഥാദീസു സമാസോ ഹോതി, അബ്യയീഭാവസഞ്ഞോ ച.

"സോ നപുംസകലിങ്ഗോ"തി അബ്യയീഭാവോ നപുംസകലിങ്ഗോ, യദാദിനാ ഏകവചനോ ച.

"സരോ രസ്സോ നപുംസകേ"തി രസ്സോ.

അഞ്ഞസ്മാ ലോപോ ച.

അനകാരന്താ അബ്യയീഭാവാ പരാ സബ്ബാ വിഭത്തീ ലുജ്ജരേ. അധിത്ഥി, വിഭത്തീനമത്ഥോ ആധാരാദി.

ഇധാധിസദ്ദോ ആധാരേവത്തതേ, അധിത്ഥിഇച്ചേതം പദം ഇത്ഥിയ മിച്ചേതമത്ഥം വദതി.

സമീപം നഗരസ്സ ഉപനഗരം. "അംവിഭത്തീനമകാരന്തബ്യയീഭാവാ"തി വിഭത്തീനം കചി അം.

കചീതി കിം. ഉപനഗരേ.

അഭാവോ മക്ഖികാനം നിമ്മക്ഖികം രസ്സോ. അനുപുബ്ബോ ഥേരാനം അനുഥേരം, അനതിക്കമ്മ സത്തിം യഥാസത്തി.

യേ യേ ബുഡ്ഢാ യഥാബുഡ്ഢം, വിച്ഛായം.

യത്തകോ പരിച്ഛേദോ ജീവസ്സ യാവജീവം, അവധാരണേ.

ആ പബ്ബതാ ഖേത്തം ആപബ്ബതം ഖേത്തം, മരിയാദായം, വജ്ജമാനാ സീമാ മരിയാദാ, പബ്ബതം വിനാത്യത്ഥോ.

ആ ജലന്താ സീതം ആജലന്തം സീതം, അഭിവിധിമ്ഹി, ഗയ്ഹമാനാ സീമാ അഭിവിധി, ജലന്തേന സഹേത്യത്ഥോ.

ആസദ്ദയോഗേ "ധാതുനാമാ"ദിനാ അപാദാനവിധാനേനേവ വാക്യമ്പി സിദ്ധം. തഥാഞ്ഞത്ര.

ഉനു. "ഉത്തമോ വീരോ പവീരോ" ഇച്ചാദോ പന പുബ്ബപദത്ഥപ്പധാനത്താഭാവാബ്യയീഭാവാഭാവോ കമ്മധാരയോഏവ. ഏവം വിസിട്ഠോ ധമ്മോ അഭിധമ്മോ. കുച്ഛിതം അന്നം കദന്നം. ഏത്ഥ "കദ കുസ്സാ"തി സരേ കുസ്സ കദാദേസോ.

അപ്പകം ലവണം കാലവണം, ഏത്ഥ "കാപ്പത്ഥേസു ചാ"തി കുസ്സ കാ, ബഹുവചനേനാഞ്ഞത്രാപി ക്വചി. കുച്ഛിതോ പുരിസോ കാപുരിസോ, കുപുരിസോ വാ, ഏവമസുരാദി.

പുബ്ബപരൂഭയമഞ്ഞപദത്ഥ - പ്പധാനാബ്യയീഭാവ സമാസോ;
കമ്മധാരയക തപ്പുരിസാ ദ്വേ, ദ്വേന്ദോ ച ബഹുബ്ബീഹി ച ഞേയ്യാ.

സമാസോ.

ർ. തദ്ധിതകണ്ഡ

അപച്ചതദ്ധിത

൨൩൨. വാണപച്ചേ.

ഛട്ഠന്താ സദ്ദാ "തസ്സാപച്ച"മിച്ചസ്മിം അത്ഥേ ണോ വാ ഹോതി. വാതി വാക്യത്ഥം. ണേനേവാപച്ചത്ഥസ്സ വുത്തത്താ അപച്ചസദ്ദാപ്പയോഗോ.

"തേസം വിഭത്യാ" ദോ തേസംഗഹണേന വിഭത്തിലോപോ. തഥോത്തരത്ര.

"തേസം ണോ ലോപം"തി പച്ചയാനം ണസ്സ ലോപോ.

"വുദ്ധാദിസരസ്സ വാ സംയോഗന്തസ്സ സണേ ചേ"തി സണകാരേ പരേ അസംയോഗന്തസ്സാദിസരസ്സ വുദ്ധി.

തസ്സാപനിയമേ -

അയുവണ്ണാനഞ്ചായോ വുദ്ധി.

അകാരിവണ്ണുവണ്ണാനം ആഏഓവുദ്ധിയോ ഹോന്തി, ചസദ്ദേന കചി ന.

സരലോപാദി, തദ്ധിതത്താ നാമമിവ കതേ സ്യാദി.

തദ്ധിതാഭിധേയ്യലിങ്ഗ-വിഭത്തിവചനാ സിയും.

സമൂഹഭാവജാ ഭീയോ, സകത്ഥേ ണ്യോ നപുംസകേ.

താ തുത്ഥിയം നിപാതാ തേ, ധാമിഥംപച്ചയന്തകാ.

വസിട്ഠസ്സാപച്ചം പോസോ വാസിട്ഠോ, ഇത്ഥീ വാസിട്ഠീ, നപുംസകം വാസിട്ഠം. വികപ്പവിധാനതോ തദ്ധിതേന സമാസസ്സാച്ചന്തം ബാധായാ ഭാവാ വസിട്ഠാ പച്ചന്തിപി ഹോതി.

നപുംസകേന വാപീതി, സദ്ദസത്ഥവിദൂ വിദും.

൨൩൩. വാ അപച്ചേതി ചാധികാരോ.

ണായന ണാന വച്ഛാദിതോ.

വച്ഛാദിതോ ഗോത്തഗണതോ ണായനോ ണാനോ ച വാ ഹോതി.

അപച്ചം പപുത്തപ്പഭുതി ഗോത്തം. കച്ചസ്സാപച്ചം കച്ചായനോ, കച്ചാനോ വാ. സംയോഗന്തത്താ ന വുദ്ധി.

൨൩ർ. "ണേയ്യോ കത്തികാദീഹീ"തി ണേയ്യോ, വിനതായ അപച്ചം വേനതേയ്യോ വിനതേയ്യോ വാ. ന പക്ഖേ വുദ്ധി, ണേയ്യോതി യോഗവിഭാഗേന

“തസ്സ ദീയതേ” ത്യത്ഥേപി ണേയ്യോ, ദക്ഖിണാ ദീയതേ യസ്സ സോ ദക്ഖിണേയ്യോ.

൨൩൭. അതോ ണി വാ.

അകാരന്തതോ അപച്ചേ ണി വാ ഹോതി, പുന വാസദ്ദേന ണികോ, അകാരന്താ അനകാരന്താ ച ബോപി.

ദക്ഖി, സക്യപുത്തികോ, മണ്ഡബ്യോ, ഭാതുബ്യോ. ദ്വിത്തം.

൨൩൮. “ണവോ പഗ്വാദീഹീ” തി ണവോ. മനുനോ അപച്ചം മാണവോ.

൨൩൯. “ണേര വിധവാദിതോ”തി ണേരോ, സാമണേരോ.

സംസട്ഠാദിഅനേകത്ഥതദ്ധിത

൨൩൦. “യേന വാ സംസട്ഠം തരതി ചരതി വഹതി ണികോ”തി ണികോ. വാകാരേന നേകത്ഥേനേകപച്ചയാ ച. ഘതേന സംസട്ഠോ ഘാതികോ, ഓദനോ. ഉളൂപേന തരതീതി ഓളൂപികോ, ഉളൂപികോ വാ, ന പക്ഖേ വുദ്ധി.

സകടേന ചരതീതി സാകടികോ. സീസേന വഹതീതി സീസികോ, ന വുദ്ധി.

ഇത്ഥിലിങ്ഗതോ എയ്യകോ, ണകോ ച. ചമ്പായം ജാതോ ചമ്പേയ്യകോ. എവം ബാരാണസേയ്യകോ. ണകോ - കുസിനാരായം വസതീതി കോസിനാരകോ. ജനപദതോ ണകോ ച - മഗധേസു വസതി, തേസം ഇസ്സരോ വാ മാഗധകോ.

തജ്ജാതിയാ വിസിട്ഠത്ഥേ ആജാനീയോ. അസ്സജാതിയാ വിസിട്ഠോ അസ്സാജാനീയോ. ഞോ - അഗ്ഗന്തി ജാനിതബ്ബം അഗ്ഗഞ്ഞം, ദ്വിത്തം.

൨൩൧. തമധീതേ തേന കതാദിസന്നിധാനനിയോഗസിപ്പഭണ്ഡ ജീവികത്ഥേസു ച.

തം അധീതേ ഇച്ചാദീസ്വത്ഥേസു ആദിസദ്ദേന ഹതാദീസു ച ണികോ വാ ഹോതി. അഭിധമ്മമധീതേതി ആഭിധമ്മികോ, അഭിധമ്മികോ വാ, ന പക്ഖേ വുദ്ധി. വചസാ കതം കമ്മം വാചസികം. എവം മാനസികം, എത്ഥ -

“സ സരേ വാഗമോ”തീഹാനുവത്തിതാദിസദ്ദേന സാഗമോ.

സരീരേ സന്നിധാനാ വേദനാ സാരീരികാ. ദ്വാരേ നിയുത്തോ ദോവാരികോ, എത്ഥ- “മായൂനമാഗമോ ഠാനേ”തി വകാരതോ പുബ്ബേ ഓകാരാഗമോ.

സിപ്പന്തി ഗീതാദികലാ, വീണാ അസ്സ സിപ്പന്തി വേണികോ, അത്ര വീണേതി വീണാവാദനം. ഗന്ധോ അസ്സ ഭണ്ഡന്തി ഗന്ധികോ, മഗേ ഹന്ത്വാ ജീവതീതി മാഗവികോ, വകാരാഗമോ. ജാലേന ഹതോ ജാലികോ, സുത്തേന ബദ്ധോ സുത്തികോ, ചാപോ അസ്സ ആയുധന്തി ചാപികോ, വാതോ അസ്സ ആബാധോ അത്ഥീതി വാ വാതികോ, ബുദ്ധേ പസന്നോ ബുദ്ധികോ, വത്ഥേന കീതം ഭണ്ഡം വത്ഥികം.

കുമ്ഭോ അസ്സ പരിമാണം, ത മരഹതി, തേസം രാസി വാ കുമ്ഭികോ. അക്ഖേന ദിബ്ബതീതി അക്ഖികോ, മഗധേസു വസതി, ജാതോതി വാ മാഗധികോ ഇച്ചാദി.

൳൪൦. ണ രാഗാ തേന രത്തം തസ്സേദമഞ്ഞത്ഥേസു ച.

തേന രത്തം ത്യാദ്യത്ഥേസു ണോ വാ ഹോതി. കസാവേന രത്തം കാസാവം.

ഏവം നീലം പീതമിച്ചാദി. ന വുദ്ധി, മഹിസസ്സ ഇദം മാഹിസം, സിങ്ഗം.

ഏവം രാജപോരിസം, ഏത്ഥ "അയുവണ്ണാനഞ്ചാ" ദോ പുന വുദ്ധിഗ്ഗഹണേന ഉത്തരപദസ്സ വുദ്ധി. മഗധേഹി ആഗതോ, തത്ര ജാതോ, തേസം ഇസ്സരോ, തേ അസ്സ നിവാസോതി വാ മാഗധോ, കത്തികാദീഹി യുത്തോ കത്തികോ, മാസോ.

ബുദ്ധോ അസ്സ ദേവതാതി ബുദ്ധോ. ബ്യാകരണം അവേച്ച അധീതേതി വേയ്യാകരണോ. ഏത്ഥ "മായൂനമാ"ദിനാ യകാരതോ പുബ്ബേ ഏ ആഗമോ, യസ്സ ദ്വിത്തം. സഗരേഹി നിബ്ബത്തോ സാഗരോഇച്ചാദി.

൳൪൧. ജാതാദീനമിമിയാ ച.

ജാതാദീസു ഇമോ ഇയോ ച ഹോതി, ചസദ്ദേന കിയോ ച. പച്ഛാ ജാതോ പച്ഛിമോ, മനുസ്സജാതിയാ ജാതോ മനുസ്സജാതിയോ. അന്തേ നിയുത്തോ അന്തിമോ, അന്തിയോ.

ഏവം അന്ധകിയോ. പുത്തോ അസ്സ അത്ഥീതി പുത്തിമോ, പുത്തിയോ. ഏവം കപ്പിയോ.

൳൪൨. "തദസ്സട്ഠാനമീയോ ചേ"തി ഈയോ, ചകാരേന ഹിതാദ്യത്ഥേപി, ബന്ധനസ്സ ഠാനം ബന്ധനീയം, ചങ്കമനസ്സ ഹിതം ചങ്കമനീയം.

൳൪൩. "ആലു തബ്ബഹുലേ"തി ആലു. അഭിജ്ഝാബഹുലോ അഭിജ്ഝാലു.

വിസേസതദ്ധിത

൳൪൪. വിസേസേ തരതമിസ്സികിയിട്ഠാ.

അതിസയത്ഥേ തരാദയോ ഹോന്തി.

അയമേതേസം അതിസയേന പാപോതി പാപതരോ, പാപതമോ, പാപിസ്സികോ, പാപിയോ, പാപിട്ഠോ വാ.

"വുദ്ധസ്സ ജോ ഇയിട്ഠേസൂ"തി വുദ്ധസ്സ ജാദേസേ - "സരലോപാ"ദോ പകതിഗ്ഗഹണേന പകത്യഭാവാ ഇസ്സ ഏ. ജേയ്യോ, ജേട്ഠോ.

ഏവം "പസത്ഥസ്സ സോ ചേ"തി സാദേസേ സേയ്യോ, സേട്ഠോ.

അസ്സത്ഥിതദ്ധിത

൨൪. "തദസ്സത്ഥീതി വീ ചേ"തി വീ. മേധാ അസ്സ അത്ഥീതി മേധാവീ.

൨൫. ഏവം "തപാദിതോ സീ"തി സീ, ദ്വിത്തം, തപസ്സീ.

൨൬. "ദണ്ഡാദിതോ ഇക ഈ"തി ഇകോ, ഈ ച. ദണ്ഡികോ, ദണ്ഡീ.

൨൭. "ഗുണാദിതോ വന്തൂ"തി വന്തു. ഗുണവാ, പഞ്ഞവാ. യദാദിനാ രസ്സോ.

൨൮. "സത്യാദീഹി മന്തൂ"തി മന്തു. സതിമാ, ഭാനുമാ.

൨൯. "ആയുസ്സുകാരാസ്മന്തുമ്ഹീ"തി ഉസ്സ അസ. ആയസ്മാ.

൩൦. "സദ്ധാദിതോ ണ" ഇതി ണോ. സദ്ധോ.

൩൧. "തപ്പകതിവചനേ മയോ"തി മയോ. സുവണ്ണേന പകതം സോവണ്ണമയം, സുവണ്ണമയം വാ. പക്ഖേ - യദാദിനാ വുദ്ധി.

ഏതേസമോ ലോപേ.

വിഭത്തിലോപേ മനാദീനമന്തസ്സ ഓ ഹോതി. മനോമയം.

സങ്ഖ്യാതദ്ധിത

൩൨. സങ്ഖ്യാപൂരണേ ത്യധികാരോ.

"ദ്വിതീഹി തിയോ"തി തിയോ, "തിയേ ദുതാപി ചേ"തി ദ്വിതീനം ദുതാ. ദ്വിന്നം പൂരണോ ദുതിയോ, ഏവം തതിയോ.

൩൩. "ചതുച്ഛേഹി ഥഠാ"തി ഥഠാ. ചതുത്ഥോ, ഛട്ഠോ.

൩൪. തേസമഡ്ഢൂപപദേന അഡ്ഢുഡ്ഢ ദിവഡ്ഢ ദിയഡ്ഢാഡ്ഢതിയാ.

ചതുത്ഥ ദുതിയ തതിയാനം അഡ്ഢൂപപദേന സഹ അഡ്ഢുഡ്ഢ ദിവഡ്ഢ ദിയഡ്ഢാഡ്ഢതിയാ ഹോന്തി.

അഡ്ഢേന ചതുത്ഥോ അഡ്ഢുഡ്ഢോ, അഡ്ഢേന ദുതിയോ ദിവഡ്ഢോ, ദിയഡ്ഢോ വാ, അഡ്ഢേന തതിയോ അഡ്ഢതിയോ.

൩൫. "സങ്ഖ്യാപൂരണേ മോ"തി മോ, പഞ്ചമോ. ഇത്ഥിയം പഞ്ചന്നം പൂരണീ പഞ്ചമീ.

ഏകോ ച ദസ ചാതി ദ്വന്ദേ കതേ -

ദ്വേകട്ഠാനമാകാരോ വാ.

സങ്ഖ്യാനേ ഉത്തരപദേ ദ്വിഏകഅട്ഠഇച്ചേതേസ മന്തസ്സ ആ വാ ഹോതി. ഏകാദസ പഞ്ചീവ. ഏവം ദ്വാദസ.

യദാദിനാ തിസ്സ തേആദേസേ "ഏകാദിതോ ദസ്സ ര സങ്ഖ്യാനേ"തി ദസസദ്ദേ ദസ്സ രോ. തേരസ.

൨൫൭. "ചതൂപപദസ്സ ലോപോ തുത്തരപദാദിചസ്സ ചുചോപി നവാ"തി ചതുസദ്ദേ തുസ്സ ലോപോ ചസ്സ ചു ച. ചുദ്ദസ.

"ദസേ സോ നിച്ചഞ്ചേ"തി ഛസ്സ സോആദേസേ - "ള ദരാനം"തി ദസസദ്ദേ ദസ്സ ളോ. സോളസ, അട്ഠാരസ.

൨൫൮. "വീസതി ദസേസു ബാ ദ്വിസ്സ തൂ"തി ദ്വിസ്സ ബാ. ബാവീസതി, ഏകാദസന്നം പൂരണോ ഏകാദസമോ.

൨൫൯. "ഏകാദിതോ ദസസ്സീ"തി ഇത്ഥിയം ഈ. ഏകാദസീ ഇച്ചാദി.

"ദ്വാദിതോ കോനേകത്ഥേ ചേ"തി കോ, ദ്വേ പരിമാണാനി അസ്സേതി ദ്വികം. ഏവം തികാദി.

൨൬൦. "സമൂഹത്ഥേ കണ്ണാ"തി കണ ച, ണോ ച. മനുസ്സാനം സമൂഹോ മാനുസ്സകോ, മാനുസ്സോ വാ.

ണേ കതേ - "ഥലാനമിയുവാ സരേ വാ" തീഹ വാകാരേന ഇസ്സ അയാദേസേ - ദ്വയം, തയം. ഏവം "ഗാമജനബന്ധുസഹായാദീഹി താ"തി താ. ഗാമതാ, നാഗരതാ.

ഭാവതദ്ധിത

൨൬൧. ണ്യത്തതാ ഭാവേ തു.

ഭാവത്ഥേ ണ്യത്തതാ ഹോന്തി. തുസദ്ദേന ത്തനോ ച. സകത്ഥാദീസുപി ണ്യോ, സകത്ഥേ താ ച.

൨൬൨. ഹോന്ത്യസ്മാ സദ്ദഞാണാനി,
ഭാവോ സാ സദ്ദവുത്തിയാ;
നിമിത്തഭൂതം നാമഞ്ച,
ജാതി ദബ്ബം ക്രിയാ ഗുണോ.

൨൬൩. യഥാ - ചന്ദസ്സ ഭാവോ ചന്ദത്തം. ഇഹ നാമവസാ ചന്ദസദ്ദോ ചന്ദദബ്ബേ വത്തതേ, നിമിത്തസ്സ രൂപാനുഗതഞ്ച ഞാണം. ഏവം മനുസ്സത്തന്തി മനുസ്സജാതിവസാ. യദാദിനാ ഈസ്സ രസ്സേ - ദണ്ഡിത്തന്തി ദണ്ഡദബ്ബസമ്ബന്ധാ. പാചകത്തന്തി പചനക്രിയാസമ്ബന്ധാ. നീലത്തന്തി നീലഗുണവസാ.

ഏവം ണ്യാദീസുപി യഥായോഗം ഞേയ്യം. ണ്യോ.

അവണ്ണോ യേ ലോപഞ്ച.

യേ പരേ അവണ്ണോ ലുപ്യതേ, ചകാരേന ഇകാരോപി.

യവതം തലണദകാരാനം ബ്യഞ്ജനാനി ചലഞ്ജ ജകാരത്ത''ന്തി യകാരയുത്താനം താദീനം ചാദയോ, കാരഗ്ഗഹണേന സകപഭമാദിതോ പരയകാരസ്സ പുബ്ബേന സഹ ക്വചി പുബ്ബരൂപഞ്ച, ദ്വിത്തം. പണ്ഡിച്ചം, കോസല്ലം, സാമഞ്ഞം, സോഹജ്ജം, പോരിസ്സം, നേപക്കം, സാരുപ്പം, ഓസബ്ഭം, ഓപമ്മം.

ആത്തഞ്ച.

ഇഉഇച്ചേതേസം ആ ഹോതി, രികാരാഗമോ ച ഠാനേ.

സരലോപാദിനാ ഇലോപോ. ഇസിനോ ഭാവോ.

ആരിസ്സം . ഏവം മുദുതാ, അരഹതാ, ന്തസ്സ യദാദിനാ ലോപോ.

പുഥുജ്ജനത്തനം, അകിഞ്ചനമേവ ആകിഞ്ചഞ്ഞം, കുണ്ഡനിയാ അപച്ചം കോണ്ഡഞ്ഞോ, ഏത്ഥ വുദ്ധാദോ വാകാരേന സംയോഗന്തസ്സാപി വുദ്ധി.

പദായ ഹിതം പജ്ജം, ധനായം സംവത്തനികം ധഞ്ഞം, സതിതോ സമ്ഭൂതം സച്ചം, ഇലോപോ, തീസു ന വുദ്ധി. ദേവോ ഏവ ദേവതാ.

൨൬൮. ''ണ വിസമാദീഹീ''തി ഭാവേ ണോ. വേസമം. ഉജുനോ ഭാവോ അജ്ജവം. ഏത്ഥ ഉസ്സ ആത്തേ പരൂകാരസ്സ യദാദിനാ അവോ.

൨൬൯. ''രമണീയാദിതോ കണ്തി കണ. മാനഞ്ഞകം.

അബ്യയതദ്ധിത

൨൭൦. ''വിഭാഗേ ധാ ചേ''തി ധാ, ചകാരേന സോപ്പച്ചയോ ച. ഏകേന വിഭാഗേന ഏകധാ, നിപാതത്താ സിലോപോ. പദവിഭാഗേന പദസോ.

൨൭൧. ''സബ്ബനാമേഹി പകാരവചനേ തു ഥാ''തി ഥാ. തുകാരേന ഥത്താ ച. സബ്ബോ പകാരോ, സബ്ബേന പകാരേന വാ സബ്ബഥാ. ഏവം അഞ്ഞഥത്താ.

൨൭൨. ''കിമിമേഹി ഥ''ന്തി ഥം, കാദേസേ-കഥം. ഇആദേസേ-ഇത്ഥം, ഥന്തി യോഗവിഭാഗേന ഥം-ബഹുത്ഥം.

൨൭൩. അമലിനം മലിനം കരോതീത്യാദ്യത്ഥേ-അഭൂതതബ്ഭാവേ ഗമ്യമാനേ കരഭൂയോഗേ സതി നാമതോ യദാദിനാ ഈപ്പച്ചയോ, മലിനീകരോതി സേതം. അഭസ്മനോ ഭസ്മനോ കരണന്തി ഭസ്മീകരണം കട്ഠസ്സ. അമലിനോ മലിനോ ഭവതീതി മലിനീഭവതി സേതോ. ഈപ്പച്ചയന്തോപി നിപാതോ.
അഭൂതതബ്ഭാവേതി കിം, ഘടം കരോതി, ഘടോ ഭവതി.

കരഭൂയോഗേതി കിം, അമലിനോ മലിനോ ജായതേ.

അവത്ഥാവതോവത്ഥയാ, ഭൂതസ്സഞ്ഞായ വത്ഥുനോ.

തായാവത്ഥായ ഭവനം, അഭൂതതബ്ഭവം വിദും.

തദ്ധിതോ.